

USTAV FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Na osnovu clana IX, (1) i (3) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine
Ustavotvorna skupstina Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici
Ustavotvorne skupstine održanoj 30. marta 1994. godine, donosi

ODLUKU

O PROGLAŠENJU USTAVA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Proglasava se Ustav Federacije Bosne i Hercegovine kojeg je usvojila Ustavotvorna skupstina Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Ustavotvorne skupstine održanoj 30. marta 1994. godine.
Ustav Federacije Bosne i Hercegovine stupa na snagu u ponoć 30. marta 1994. godine.

Predsjedavajući

US broj 1/94 Ustavotvornom skupstinom
30. marta 1994. godine Federacije BiH,
Sarajevo Mariofil Ljubić, s. r.

USTAV FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE *

Uvjereni da demokratske institucije temeljene na postovanju ljudskih prava i sloboda najbolje stvaraju sklad između sebe i svojih zajednica,

Odbijajući nasilje rata,

Zelevi promovirati mir,

Zelevi podržati individualne slobode i razvoj slobodnog tržišta,

Vodjeni principima Povelje Ujedinjenih naroda, Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima. Izjavom i principima Međunarodne konferencije o bivšoj Jugoslaviji usvojenim na sjednici u Londonu, kao i o odlukama Savjeta sigurnosti Ujedinjenih naroda koje se odnose na bivšu Jugoslaviju, zasnovano na suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Republike Bosne i Hercegovine,

Narodi i građani Bosne i Hercegovine, odlučni da osiguraju punu nacionalnu ravnopravnost, demokratske odnose i najviše standarde ljudskih prava i sloboda, ovim osnivaju Federaciju Bosne i Hercegovine.

I. USPOSTAVLJANJE FEDERACIJE

Član 1.

(1) Bosnjaci i Hrvati kao konstitutivni narodi, zajedno sa ostalima, i građani Republike Bosne i Hercegovine, ostvarujući svoja suverena prava, preoblikuju unutrašnju strukturu teritorija sa većinskim bosnjačkim i hrvatskim stanovništvom u Republici Bosni i Hercegovini u Federaciju Bosne i Hercegovine koja se sastoji od federalnih jedinica sa jednakim pravima i odgovornostima.

(2) Odluke o ustavnom statusu teritorije Republike Bosne i Hercegovine sa većinskim srpskim stanovništvom bit će donesene u toku pregovora o miru na Međunarodnoj konferenciji o bivšoj Jugoslaviji.

Član 2.

Federacija Bosne i Hercegovine sastoji se od federalnih jedinica (kantona). Metodi i postupci za fizičko određivanje granica između kantona utvrdit će se federalnim propisima. Kantoni će imati nazive određene isključivo prema gradovima koji su sjedišta odgovarajućih kantonalnih vlasti ili prema regionalnim geografskim karakteristikama.

Član 3.

Službeno ime Federacije je: Federacija Bosne i Hercegovine.

Član 4.

Glavni grad Federacije je Sarajevo.

Član 5.

(1) Federacija ima grb, zastavu, himnu i pecat, kao i druge simbole o kojima odluci Parlament Federacije u skladu sa paragrafom (2) ovog clana.

(2) Za prihvatanje simbola potrebna je vecina glasova u svakom domu Parlamenta Federacije, ukljucujuci vecinu glasova bosnjackih delegata i vecinu glasova hrvatskih delegata u Domu naroda.

Clan 6.

(1) Sluzbeni jezici Federacije su bosanski jezik i hrvatski jezik. Sluzbeno pismo je latinica.

(2) Ostali jezici se mogu koristiti kao sredstva komunikacije i nastave.

(3) Dodatni jezici mogu se odrediti kao sluzbeni vecinom glasova svakog doma Parlamenta Federacije, ukljucujuci vecinu glasova bosnjackih delegata i vecinu glasova hrvatskih delegata u Domu naroda.

II. LJUDSKA PRAVA I OSNOVNE SLOBODE

A. OPCE ODREDBE

Clan 1.

Buduci da se principi, prava i slobode utvrdjeni instrumentima u Aneksu ovog ustava, primjenjuju na cijeloj teritoriji Republike Bosne i Hercegovine, slijedece odredbe odnose se na federaciju.

Clan 2.

Federacija ce osigurati primjenu najviseg nivoa medjunarodno priznatih prava i sloboda utvrdjenih u aktima navedenim u Aneksu. Posebno:

(1) Sve osobe na teritoriji Federacije uzivaju prava na:

a) zivot;

b) slobodu, stim da su hapsenje i pritvaranje dopusteni samo u skladu sa zakonom;

c) jednakost pred zakonom;

d) zabranu svake diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, polu, jeziku, religiji ili vjerovanju, politickim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom i socijalnom porijeklu;

e) pravican krivicni postupak;

f) zabranu mucenja, okrutog ili nehumanog postupanja ili kaznjavanja;

g) privatnost;

h) slobodu kretanja;

i) azil;

j) zastitu obitelji i djece;

k) imovinu;

l) osnovne slobode: slobodu govora i stampe; slobodu misljenja, savjesti i uvjerenja; slobodu religije, ukljucujuci privatno i javno vjeroispovjedanje; slobodu okupljanja; slobodu udruzivanja, ukljucujuci slobodu osnivanja i pripadanja sindikatima i slobodu neudruzivanja; slobodu na rad;

m) obrazovanje;

n) socijalnu zastitu;

o) zdravstvenu zastitu;

p) prehranu;

r) utociste; i

s) zastitu manjina i potencijalno ugrozenih grupa;

2) Svi gradjani uzivaju:

a) pravo na osnivanje i pripadanje politickim partijama; i

b) politicka prava: da ucestvuju u javnim poslovima; da imaju jednak pristup javnim sluzbama; da biraju i da budu birani.

Clan 3.

Sve izbjeglice i raseljena lica imaju pravo slobodnog povratka u prebivalista iz kojih su prognani.

Clan 4.

Sve osobe imaju pravo, u skladu sa federalnim i kantonalnim zakonodavstvom, da im se vrati sva imovina oduzeta u toku etnickog progona, kao i na nadoknadu sve imovine koja im ne moze biti vracena. Sve izjave i

obaveze date i preuzete pod prisilom, posebno one koje se ticu odricanja od prava na zemlju i drugu imovinu, smatraju se nistavnim.

Clan 5.

Sticanje i prestanak drzavljanstva Federacije Bosne i Hercegovine utvrđuju se federalnim zakonom, s tim da:
a) nijedna osoba ne moze biti lisena drzavljanstva proizvoljno, ili na nacin koji bi je ostavio bez drzavljanstva;
i
b) svi gradjani imaju pravo zadržati i drzavljanstvo druge drzave.

Clan 6.

Svi sudovi, organi uprave, institucije koje vrse javna ovlasćenja i drugi organi federalne vlasti primjenjivat ce i postovati prava i slobode predviđene u aktima navedenim u Aneksu. Sud za ljudska prava osnovat ce se u skladu sa clanom IV.C. 18.

Clan 7.

Svi nadležni organi vlasti u Federaciji saradjivat ce sa svim Medjunarodnim posmatrackim tijelima za ljudska prava osnovanim za Bosnu i Hercegovinu kao i sa nadzornim tijelima osnovanim instrumentima navedenim u Aneksu.

B. PRVA IMENOVANJA I FUNKCIJE OMBUDSMENA

1. Opce odredbe

Clan 1.

- (1) Postoje tri ombudsmena: jedan Bosnjak, jedan Hrvat i jedan koji predstavlja ostale, koje imenuje Parlament Federacije, u skladu sa zakonom koji ce se donijeti tri godine nakon stupanja na snagu ovog Ustava.
- (2) Svaki ombudsman, uz suglasnost Predsjednika Federacije, imenuje jednog ili vise zamjenika. Oni ce posebno nastojati da imenuju zamjenike u opcinama u kojima nacionalna struktura stanovništva ne odrazava nacionalnu strukturu kantona kao cjeline. Nadležni organi vlasti ce omogućiti takva nastojanja.
- (3) Trajanje mandata ombudsmena i njihovih zamjenika jednako je trajanju mandata predsjednika i sudija Vrhovnog suda.
- (4) Svaki ombudsman imenuje ostalo osoblje u okvirima budzeta odobrenog za tu namjenu od Vlade Federacije ili, u pocetku, od Premijera.

Clan 2.

- (1) Ombudsmeni su dužni stititi ljudsko dostojanstvo, prava i slobode zajamcene ovim ustavom, instrumentima navedenim u Aneksu i ustavima kantona. Narocito ce raditi na otklanjanju posljedica krsenja ljudskih prava i sloboda, a posebno posljedica etnickog progona.
- (2) U vrsenju svojih funkcija, ombudsmeni ce raditi u skladu sa zakonom i principima morala i pravde.

Clan 3.

Svaki ombudsman samostalno vrsi svoje funkcije, osim ako ovim ustavom nije drugacije utvrdjeno. Ombudsmeni mogu saradjivati u vrsenju bilo koje od svojih funkcija.

Clan 4.

Ombudsmeni su nezavisni u vrsenju svojih funkcija i nijedna osoba niti organ vlasti ne mogu se mijesati u te funkcije.

2. Nadležnosti i ovlasćenja ombudsmena

Clan 5.

Ombudsmeni mogu ispitivati djelatnosti bilo koje institucije Federacije, kantona ili opcina, kao i bilo koje druge institucije ili osobe koje su negirale ljudsko dostojanstvo, prava ili slobode, ukljucujuci provodjenje etnickog progona ili održavanje njegovih posljedica.

Clan 6.

- (1) Ombudsmen ima pravo pokretati postupak pred nadležnim sudovima i intervenirati u postupcima koji su u

toku, uključujući i one pred Sudom za ljudska prava.

(2) Ombudsmen ima pravo tražiti pomoć sudske policije, kako je predviđeno članom IV. C. 8.

Član 7.

(1) U izvršavanju svojih funkcija ombudsmen može istraživati sva službena dokumenta, uključujući i tajna, kao i sudske i upravne spise i zahtijevati saradnju od svake osobe, uključujući bilo kog službenika, posebno u pribavljanju potrebnih informacija, dokumenata i spisa. Ombudsmen može prisustvovati sudskim i upravnim postupcima, kao i sastancima drugih organa, te može pristupiti svim mjestima gdje su osobe lišene slobode zatvorene ili gdje rade i prekontrolirati ih.

(2) Ombudsmen, njegovi zamjenici i svaka osoba koja provodi istragu iz paragrafa (1) ovog člana, dužni su čuvati tajnost dobivenih informacija, i pri tome, prema svim dokumentima i spisima postupati u skladu sa vazecim propisima, osim u slučaju predviđenom u članu II. B. 8.

3. Izvjestaj ombudsmena

Član 8.

(1) Svaki ombudsmen podnosi godišnji izvjestaj Premijeru i zamjeniku Premijera, svakom predsjedniku kantona i Konferencije o evropskoj sigurnosti i saradnji.

(2) Ombudsmen može, u bilo koje vrijeme, podnijeti posebne izvjestaje nadležnom federalnom, kantonalnom, općinskom ili međunarodnom tijelu. Domaće ustanove dužne su odgovoriti u roku koji odredi ombudsmen.

(3) U izvjestaje navedene u paragrafima (1) i (2) ovog člana ombudsmen može uključiti bilo koji materijal opisan u članu II. B. 5. i poduzeti mjere za zaštitu informacija koje zahtijevaju tajnost.

4. Propisi ombudsmena

Član 9.

Svaki ombudsmen pojedinačno ili svi ombudsmeni zajedno propisat će organizaciju i način obavljanja svojih funkcija. Ti se propisi objavljuju u službenom glasilu Federacije. Parlament Federacije može zakonom promijeniti ove propise.

III. PODJELA NADLEZNOSTI IZMEDJU FEDERALNE I KANTONALNE VLASTI

Član 1.

U isključivoj nadležnosti Federacije su:

- a) vođenje vanjskih poslova;
- b) organiziranje i vođenje odbrane Federacije i zaštita njenih granica, uključujući ustanovljene zajedničke komande armijskih snaga Federacije, nadzor nad vojnom proizvodnjom i zaključivanje vojnih sporazuma;
- c) državljanstvo;
- d) utvrđivanje ekonomske politike, uključujući planiranje i obnovu i politiku korišćenja zemljišta na federalnom nivou;
- e) uređivanje trgovine, uključujući carine, međunarodnu trgovinu i finansije, trgovinu unutar Federacije, prava industrijskog vlasništva, standardizaciju proizvoda, papire od vrijednosti i komunikacije;
- f) uređivanje finansija i finansijskih institucija, uključujući uspostavljanje i kontrolu monete Federacije, utvrđivanje monetarne i fiskalne politike, i osnivanje centralne banke;
- g) suzbijanje međunarodnog i međukantonalnog kriminala, posebno terorizma, neovlašćene trgovine drogom i organiziranog kriminala kao i saradnju sa Interpolom;
- h) dodjela elektronskih frekvencija za radio, televiziju i za ostale potrebe;
- i) utvrđivanje energetske politike, uključujući raspodjelu između kantona i osiguranje i održavanje potrebne infrastrukture; i
- j) finansiranje djelatnosti federalnih vlasti i ustanova i institucija koje federalne vlasti osnivaju oporezivanjem, zaduživanjem ili na druge načine.

Član 2.

Federalna vlast i kantoni nadležni su za:

- a) jamčenje i provodjenje ljudskih prava;
- b) zdravstvo;

- c) politiku zaštite covjkove okoline;
- d) komunikacijsku i transportnu infrastrukturu;
- e) socijalnu politiku;
- f) provodjenje zakona i drugih propisa o drzavljanstvu;
- g) imigraciju i azil;
- h) turizam; i
- i) koriscenje prirodnih bogatstava.

Clan 3.

(1) U skladu sa potrebama, nadleznosti iz clana III. 2. mogu biti ostvarene zajednicki ili odvojeno, ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti.

(2) U pogledu ovih nadleznosti kantoni i federalna vlast dogovaraju se na trajnoj osnovi.

(3) U vršenju ovih nadleznosti, kada se radi o zakonima i drugim propisima koji su obavezujući na području cijele Federacije, u skladu sa ovim ustavom i odlukama Parlamenta Federacije, federalna vlast će postupiti uzimajući u obzir kantonalne nadleznosti, različite situacije u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnošću u provodjenju. Federalna vlast, ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču svake od ovih nadleznosti.

(4) U vršenju ovih nadleznosti, u skladu sa ovim ustavom i svojim kantonalnim ustavom, kantoni će se obracati međukantonalnom savjetu za koordinaciju rješavanja međukantonalnih pitanja i za dosljedno rješavanje pitanja koja se tiču interesa van njihovih kantonalnih granica, te provoditi odluke, učestvovati u odlučivanju, i, kad je potrebno, predlagati odluke u zakonodavnim tijelima. Kantoni imaju pravo utvrđivati politiku i provoditi zakone koji se tiču svake od ovih nadleznosti.

Clan 4.

Kantoni imaju sve nadleznosti koje nisu izricito povjerene federalnoj vlasti. Posebno su nadležni za:

- a) uspostavljanje i nadziranje policijskih snaga koje će imati jedinstvene federalne uniforme sa kantonalnim oznakama,
- b) utvrđivanje obrazovne politike, uključujući donošenje propisa o obrazovanju i osiguranje obrazovanja;
- c) utvrđivanje i provodjenje kulturne politike;
- d) utvrđivanje stambene politike, uključujući donošenje propisa koji se tiču uređivanja i izgradnje stambenih objekata;
- e) utvrđivanje politike koja se tiče reguliranja i osiguranja javnih službi;
- f) donošenje propisa o koriscenju lokalnog zemljišta, uključujući zoniranje;
- g) donošenje propisa o unapredjenju lokalnog poslovanja i dobrotvornih aktivnosti;
- h) donošenje propisa o lokalnim postrojenjima za proizvodnju energije i osiguranje njihove dostupnosti;
- i) utvrđivanje politike u vezi sa osiguranjem radija i televizije, uključujući donošenje propisa o osiguranju njihovog rada i izgradnji;
- j) provodjenje socijalne politike i uspostava službi socijalne zaštite;
- k) stvaranje i primjenu politike kantonalnog turizma, razvoj turističkih resursa;
- l) finansiranje djelatnosti kantonalne vlasti ili njenih agencija oporezivanjem, zaduzivanjem ili drugim sredstvima.

IV. STRUKTURA FEDERALNE VLASTI

A. ZAKONODAVNA VLAST FEDERACIJE PARLAMENT FEDERACIJE

1. Predstavnicki dom

Clan 1.

Predstavnicki dom sastoji se od 140 poslanika.

Clan 2.

Mandat poslanika u Predstavnickom domu je cetiri godine, ukoliko se Dom ne raspusti u skladu sa ovim ustavom.

Clan 3.

(1) Poslanici u Predstavničkom domu biraju se demokratskim putem na neposrednim izborima, tajnim glasanjem, na teritoriji cijele Federacije. Svaki birac ima pravo glasati za bilo koju registriranu stranku.
(2) Prije svakih izbora, svaka registrirana stranka objavljuje izbornu listu kandidata. Izabrani poslanici u Predstavničkom domu iz svake stranke osobe su sa vrha liste te stranke, prema broju dobijenih glasova. Zamjene za poslanike vrse se od osoba koje slijede na ostatku liste.

Clan 4.

Svaki birac sa pravom glasa može biti poslanik u Predstavničkom domu.

Clan 5.

Predstavnički dom bit će prvi put sazvan najkasnije dvadeset dana nakon objavljivanja rezultata izbora.

2. Dom naroda

Clan 6.

Dom naroda sastoji se od trideset delegata Bosnjaka i trideset delegata Hrvata kao i ostalih delegata čiji je broj u istom omjeru prema sezdeset kao sto je i broj poslanika kantonalnih zakonodavnih tijela koji se ne izjasnjavaju kao Bosnjaci i Hrvati u odnosu na poslanike Bosnjake i Hrvate u kantonalnim zakonodavnim tijelima.

Clan 7.

Mandat delegata u Dom naroda je četiri godine, ukoliko Dom ne bude raspusten u skladu sa ovim ustavom.

Clan 8.

Broj delegata koji se bira za Dom naroda u svakom kantonu je proporcionalan nacionalnoj strukturi stanovništva kantona. U okviru tog broja, procenat delegata Bosnjaka, Hrvata i ostalih iz kantona bit će, što je moguće više, približan procentu Bosnjaka, Hrvata i ostalih poslanika u zakonodavnom tijelu tog kantona. U Domu naroda bit će najmanje jedan Bosnjak, jedan Hrvat i jedan delegat ostalih iz svakog kantona koji imaju najmanje jednog takvog poslanika u svom zakonodavnom tijelu, a ukupan broj delegata Bosnjaka, Hrvata i ostalih bit će u skladu sa članom IV. A. 6. Delegate Bosnjake, Hrvate i ostale iz svakog kantona biraju odgovarajući poslanici u zakonodavnom tijelu tog kantona.

Clan 9.

Delegati se biraju iz reda poslanika u kantonalnom zakonodavnom tijelu.

Clan 10.

Dom naroda saziva se prvi put najkasnije dvadeset dana nakon izbora kantonalnih zakonodavnih tijela.

3. Opće odredbe

Clan 11.

Svaki dom, iz reda svojih članova, bira predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg Doma, koji ne mogu biti iz istog konstitutivnog naroda, i donosi svoje poslovničke kojima se mogu utvrditi i drugi funkcioneri.

Clan 12.

Svaki dom radi javno, osim u izuzetnim slučajevima, predviđenim njihovim poslovnicima, i objavljuje zapisnik o svojim raspravama i odlukama.

Clan 13.

(1) Članovi oba doma Parlamenta Federacije ne mogu biti krivično gonjeni niti odgovorni u građanskom postupku za bilo koju radnju učinjenu u vršenju svoje funkcije.
(2) Nijedan član oba doma ne može biti pritvoren ili lišen slobode od bilo kojeg organa vlasti u Federaciji, bez odobrenja doma čiji je član.

Clan 14.

Članovi oba doma bit će plaćeni kako je utvrđeno zakonom. Plaća se neće povećavati ili smanjivati tokom

izbornog mandata, osim za prilagodjavanje troškovima života.

Clan 15.

Svaki dom treba da odbije ili usvoji potrebne zakone u razumnom roku nakon njihovog usvajanja u drugom domu. Kada Premijer ocijeni da jedan dom neopravdano odugovlaci sa usvajanjem zakona, on može sazvati zajednicku komisiju koju čini najviše deset članova iz svakog doma, i koja će, u roku od deset dana, utvrditi prijedlog zakona prihvatljiv za oba doma.

Clan 16.

(1) Kada Predsjednik Federacije utvrdi da domovi nisu u mogućnosti donijeti potrebne zakone, on može, uz suglasnost s Potpredsjednikom federacije, raspustiti jedan ili oba doma, s tim da nijedan dom ne može biti raspusten u periodu od godinu dana od njegovog prvog sazivanja.

(2) Predsjednik Federacije raspusta oba doma kad oni ne uspiju donijeti budžet Federacije prije početka budžetske godine.

4. Odlucivanje u domovima

Clan 17.

Ukoliko Ustavom nije drugacije utvrdjeno, odluke Parlamenta Federacije zahtijevaju potvrdu oba doma, osim za poslovnike i deklaracije koje domovi samostalno donose.

Clan 18.

Odluke koje se tiču vitalnih interesa bilo kog od konstitutivnih naroda zahtijevaju saglasnost većine delegata u Domu naroda, uključujući većinu bosnjackih delegata i većinu hrvatskih delegata. Primjena ove odredbe može se zahtijevati većinom glasova bosnjackih ili hrvatskih delegata. Ukoliko je većina preostalih delegata protiv primjene ove odredbe, osnovat će se Zajednicka komisija bosnjackih i hrvatskih delegata radi razrjesenja tog pitanja. Ukoliko Komisija nije u mogućnosti riješiti to pitanje u roku od jedne sedmice od pozivanja na ovu odrebu, pitanje će riješiti Ustavni sud po hitnom postupku.

Clan 19.

Ostale odluke donose se prostom većinom u svakom domu, ukoliko nije drugacije utvrdjeno ovim ustavom ili poslovníkom toga doma.

5. Nadleznosti Parlamenta Federacije

Clan 20.

(1) Pored ostalih nadležnosti utvrdjenih u ovom ustavu, Parlament Federacije nadležan je i za:

- a) izbor Predsjednika i Potpredsjednika Federacije, kako je utvrdjeno u članu IV. B. 2;
- b) podnošenje zahtjeva, u skladu sa članom IV. B. 3 (1) Ustavnom sudu da odluči treba li smijeniti Predsjednika ili Potpredsjednika Federacije;
- c) potvrđivanje imenovanja Vlade Federacije većinom glasova;
- d) donošenje zakona o vršenju funkcija federalne vlasti. Zakoni stupaju na snagu kako je u njima utvrdjeno, ali ne ranije nego sto budu objavljeni u službenom glasilu Federacije;
- e) davanje saglasnosti za svaku upotrebu vojne sile od strane Federacije, koja mora biti u skladu sa međunarodnim pravom;
- f) davanje ovlaštenja kantonima da zaključuju sporazume sa državama i međunarodnim organizacijama;
- g) davanje smjernica Premijeru u vođenju vanjskih poslova;
- h) odobravanje međunarodnih sporazuma većinom glasova;
- i) finansiranje armije Federacije i odobravanje imenovanja oficira, kako je utvrdjeno u članu IV. B. 8;
- j) donošenje budžeta Federacije i zakona o oporezivanju i osiguravanje potrebnog finansiranja na drugi način;
- i
- k) vršenje drugih nadležnosti koje su mu povjerene.

Clan 21.

Svaki dom može provoditi istragu i u tu svrhu zahtijevati svjedočenje, dokaze i dokumente.

B. IZVRŠNA VLAST FEDERACIJE

1. Predsjednik i Potpredsjednik Federacije

Clan 1.

Predsjednik Federacije je šef države.

Clan 2.

U izboru Predsjednika i Potpredsjednika Federacije Klub bosnjackih delegata i Klub hrvatskih delegata u Domu naroda odvojeno kandidiraju po jednu osobu. Izbor za Predsjednika i Potpredsjednika Federacije zahtjeva prihvatanje oba kandidata zajednicki, vecinom glasova u Predstavnickom domu, a zatim vecinom glasova u Domu naroda, ukljucujuci vecinu glasova bosnjackih delegata i vecinu glasova hrvatskih delegata. Ukoliko jedan od domova odbije zajednicku kandidacionu listu, klubovi ce ponovo razmotriti kandidaturu za Predsjednika i Potpredsjednika Federacije. Izabrane osobe ce naizmjenicno po jednu godinu biti Predsjednik Federacije, a zatim Potpredsjednik Federacije, u periodu od cetiri godine. Predsjednici Federacije, jedan za drugim, ne mogu biti iz istog konstitutivnog naroda.

Clan 3.

(1) Predsjednik ili Potpredsjednik Federacije, ukoliko je prekršio zakletvu ili je iz drugih razloga nedostojan vršenja te funkcije, može biti smijenjen odlukom Ustavnog suda koji postupaju prema zahtjevu dvotrecinske vecine glasova svakog doma Parlamenta Federacije.

(2) Ukoliko Predsjednik ili Potpredsjednik Federacije umre, bude smijenjen ili prema misljenju Vlade, usvojenom konsenzusom, trajno nije u mogućnosti izvršavati svoje ustavne dužnosti koje proizilaze iz njegovog položaja, postupak predviđen u članu IV. B. 2. provest će klubovi delegata u Domu naroda u roku od trideset dana, da bi se popunilo upraznjeno mjesto do kraja zapocetog mandata. Predsjednik ili Potpredsjednik Federacije obavljat će obje funkcije tokom perioda predviđenog u predhodnoj recenici ako, prema misljenju Vlade usvojenom konsenzusom, ovaj drugi odredjeno vrijeme nije u mogućnosti izvršavati svoje dužnosti; potrebna saglasnost tražit će se od onog predsjedavajućeg doma Parlamenta Federacije koji je pripadnik drugog konstitutivnog naroda. Ukoliko oba mjesta ostanu upraznjena, predsjedavajući Doma naroda obavljat će funkciju Predsjednika Federacije, a predsjedavajući Predstavnickog doma funkciju Potpredsjednika Federacije, za potrebni period.

2. Vlada Federacije

Clan 4.

Vladu Federacije cine Premijer, koji je predsjednik Vlade, zamjenik Premijera i ministri, od kojih svaki ima zamjenika. Nijedan zamjenik, ukljucujuci zamjenika Premijera, ne može biti iz istog konstitutivnog naroda kao njegov ministar. Zamjenik Premijera ce biti ministar odbrane ili ministar vanjskih poslova.

Clan 5.

(1) Predsjednik Federacije uz saglasnost Potpredsjednika Federacije imenuje Vladu Federacije nakon konsultacija sa Premijerom ili sa kandidatom za tu funkciju. Imenovanje zahtjeva potvrdu vecinom glasova poslanika u Predstavnickom domu. Svako upraznjeno mjesto popunjava se istim postupkom. Najmanje jedna trecina ministarskih mjesta bit ce popunjena Hrvatima.

(2) Vlada se može smjeniti bilo odlukom Predsjednika Federacije, uz saglasnost Potpredsjednika Federacije, ili izglasavanjem nepovjerenja Vladi vecinom glasova u svakom od domova. Predsjednik Federacije smjenjuje ministre i zamjenike ministara na prijedlog Premijera.

Clan 6.

(1) Odluke Vlade Federacije koje se ticu vitalnih interesa bilo kojeg konstitutivnog naroda, donose se konsenzusom. Na ovu odredbu može se pozvati jedna trecina ministara, osim Premijera i zamjenika Premijera, ukoliko dugacije ne odluci Ustavni sud u hitnoj proceduri koju zatraze Premijer ili zamjenik Premijera. U svrhu ispunjenja ove odredbe, odluke Vlade odnose se samo na odluke navedene u članovima IV. B. 3. (2), IV. B. 9. i VIII. 1.

(2) Osim pod okolnostima navedenim u članu IV. B. 3. (2). kada Premijer zaključi da Vlada ne može postići konsenzus u uvjetima navedenim u paragrafu (1) ovog člana, on će prenijeti sporno pitanje na Predsjednika ili Potpredsjednika Federacije, na onoga koji nije iz istog konstitutivnog naroda kao Premijer, radi donosenja

odluke bez odlaganja.

3. Podjela izvršnih nadležnosti

Clan 7.

Osim ako ovim ustavom nije drugačije utvrđeno:

a) Predsjednik Federacije nadležan je za:

- (I) imenovanje Vlade, sefova diplomatskih misija, oficira u armiji, sudija federalnih sudova, u skladu sa članovima IV. B. 5, IV. B. 8 i IV. C. 6;
- (II) vršenje funkcije vrhovnog komandanta oružanih snaga Federacije,
- (III) vođenje konsultacija u vezi sa imenovanjem ombudsmena i sudija u skladu sa članovima II. B. 1 (2) i IV. C. 6. b);
- (IV) potpisivanje odluka Parlamenta Federacije nakon njihovih donošenja u skladu sa članovima IV. A. 17 do 19;
- (V) potpisivanje i ratificiranje međunarodnih sporazuma u ime Federacije u skladu sa članom IV. B. 7 (d);
- (VI) primanje i akreditiranje ambasadora; i
- (VII) davanje pomilovanja za djela utvrđena federalnim zakonima, osim za ratne zločine, zločine protiv čovječnosti i genocida.

b) Potpredsjednik Federacije nadležan je za:

- (I) zamjenjivanje Predsjednika Federacije u uvjetima navedenim u članu IV. B. 3.
- (II) saradnju sa Predsjednikom Federacije u onim situacijama u kojima je potrebno da Predsjednik zatraži njegovu saglasnost; i
- (III) izvršavanje onih dužnosti povjerenih od Predsjednika ili Parlamenta Federacije.

c) Premijer je nadležan za:

- (I) provođenje politike i izvršavanje zakona federalne vlasti, uključujući osiguranje izvršavanja odluka sudova Federacije;
 - (II) predlaganje smjenjivanja Predsjednika federacije kako je utvrđeno članom B. 3. (2);
 - (III) predlaganje i davanje preporuka iz oblasti zakonodavstva; i
 - (IV) pripremanje budžetskih prijedloga Parlamentu Federacije.
- d) Predsjednik Federacije i Premijer zajednički su nadležni za vođenje vanjskih poslova prema smjernicama Parlamenta Federacije prema članu IV.A.20.(1). (g).

c) Zamjenik Premijera nadležan je za:

- (I) vršenje dužnosti ministra odbrane ili ministra vanjskih poslova;
- (II) pomaganje Premijeru u provođenju politike i izvršavanju zakona Federacije;
- (III) odlučivanje da li će se zatražiti mišljenje Ustavnog suda; i
- (IV) vršenje dužnosti Premijera kada ovaj nije u mogućnosti obavljati svoju funkciju ili kada je mjesto Premijera upraznjeno dok novi Premijer ne preuzme funkciju.

f) Svaki ministar nadležan je za:

- (I) provođenje federalne politike i izvršavanje federalnih zakona iz okvira nadležnosti svoga ministarstva ili izvršavanje zadataka koje mu odredi Premijer;
- (II) predlaganje i davanje preporuka u vezi sa propisima iz okvira nadležnosti svoga ministarstva ili prema zadatku koji mu odredi Premijer;
- (III) rukovođenje, koordiniranje i nadziranje aktivnosti svoga ministarstva;
- (IV) izdavanje uputstava, instrukcija, naredaba i donošenje propisa u cilju omogućavanja izvršavanja zakona iz nadležnosti njegovog ministarstva i onih koje mu povjeri Premijer, u skladu sa ovim ustavom i zakonima Federacije;
- (V) pripremanje, objašnjavanje i analiziranje budžetskih prijedloga iz nadležnosti svog ministarstva ili vršenje drugih zadataka na zahtjev Premijera;
- (VI) odgovaranje na pitanja bilo kojeg doma Parlamenta Federacije iz nadležnosti svog ministarstva ili izvršavanje svakog drugog zadatka koji mu povjeri Premijer;
- (VII) pomaganje Premijeru u provođenju politike i izvršavanju zakona Federacije; i
- (VIII) odlučivanje o odobravanju pokretanja postupka utvrđenog u članu IV. B. 6. (1).

g) Svaki zamjenik ministra nadležan je za:

- (I) pomaganje ministru u provođenju politike i izvršavanju zakona Federacije;
- (II) pomaganje ministru u provođenju ostalih funkcija utvrđenih u paragrafu (f) ovog člana; i
- (III) zamjenjivanje ministra ukoliko ovaj nije u mogućnosti obavljati svoju funkciju, ili ako je mjesto ministra

upraznjeno, dok novi ministar ne preuzme dužnost.

Clan 8.

Predsjednik Federacije u saglasnosti sa Potpredsjednikom Federacije, imenuje sefove diplomatskih misija uz konsultaciju sa Premijerom ili kandidatom za Premijera, i imenuje oficire u armiji. Imenovanje zahtjeva prihvatanje većinom glasova svakog doma Parlamenta Federacije pod uvjetom da prihvatanje imenovanja za članove zajedničke komande armije odobri Dom naroda većinom glasova delegata Bosnjaka i delegata Hrvata.

Clan 9.

Vlada Federacije je ovlaštena donositi uredbe sa zakonskom snagom u slučaju opasnosti po zemlju kada Parlament Federacije nije u mogućnosti to učiniti. Svaka uredba imaće snagu zakona i ne može derogirati prava i slobode utvrđene ovim ustavom. Svaka uredba prestat će važiti najkasnije istekom tridesetog dana od njenog objavljivanja, s tim da će prestati važiti odmah po ukidanju odlukom Parlamenta ili na kraju desetog dana od njenog objavljivanja, ukoliko je Parlament Federacije u zasjedanju kada je uredba objavljena. Uredba objavljena dok Federacija upotrebljava oružane snage u skladu sa ovim ustavom ostat će na snazi do petog dana slijedeće sjednice Parlamenta Federacije, kada prestaje važiti, osim ako ne bude potvrđena ali ni u kom slučaju neće važiti duže od šest mjeseci. Po isteku roka važenje uredbe se ne može produžavati, uredba se ne može ponovo donositi niti djelimično mijenjati bez odluke Parlamenta Federacije i njegove saglasnosti.

4. Imunitet

Clan 10.

Predsjednik Federacije, Potpredsjednik Federacije, Premijer, zamjenik Premijera i ostali članovi Vlade ne mogu biti krivično gonjeni niti odgovarati u građanskom postupku za bilo koju radnju učinjenu u vršenju svoje funkcije.

C. SUDSKA VLAST FEDERACIJE

I. Opće odredbe o sudovima

Clan 1.

(1) Sudsku funkciju u Federaciji vrše sudovi Federacije navedeni u paragrafu 2. ovog člana, kantonalni sudovi navedeni u članu V. 11. i općinski sudovi navedeni u članu VI. 7.

(2) Sudovi Federacije su:

- a) Ustavni sud,
- b) Vrhovni sud,
- c) Sud za ljudska prava.

Clan 2.

Svi organi vlasti izvršavat će i pomagati u izvršavanju presuda i rješenja svih sudova navedenih u ovom ustavu.

Clan 3.

Ukoliko ovim ustavom nije drugačije utvrđeno, pravila postupka potrebna da bi se osigurala jednakost u postupanju kao i osnovni principi pravčnosti u postupcima pred sudovima bit će utvrđeni zakonima Federacije. Zakonodavno tijelo kantona može propisati dopunska pravila o organizaciji i upravljanju kantonalnim i općinskim sudovima. U skladu sa tim pravilima, svaki sud može utvrditi svoju unutrašnju organizaciju i u vezi sa tim donijeti dopunska pravila.

Clan 4.

(1) Sudska vlast Federacije samostalna je i nezavisna.

(2) Sudovi će osigurati jednak položaj svim stranama u sudskim postupcima.

(3) Svi sudski postupci javni su, ukoliko, za određene izuzetne situacije, zakonom nije drugačije utvrđeno. Sve presude javno se objavljuju.

2. Opće odredbe o sudovima Federacije

Clan 5.

- (1) Sudije sudova Federacije bit ce ugledni pravnici najvisih moralnih osobina.
- (2) Sudije sudova Federacije nece biti krivicno gonjeni niti odgovorni u gradjanskom postupku za bilo koju radnju ucinjenu u vršenju svoje funkcije.

Clan 6.

Ako izricito drugacije nije utvrdjeno:

- a) jednak je broj sudija Bosnjaka i sudija Hrvata u svakom sudu Federacije. Ostali ce biti odgovarajuce zastupljeni u svakom takvom sudu.
- b) Sudije sudova Federacije imenuje Predsjednik Federacije uz saglasnost Potpredsjednika i uz potvrdu vecine delegata u Domu naroda.
- c) Sudije sudova Federacije bit ce u sluzbi do dobi od 70 godina, ukoliko ne podnesu ostavku ili ne budu s razlogom smjenjeni konsenzusom ostalih sudija toga suda. Medjutim, prve sudije imenovane u skladu sa ovim ustavom bit ce u sluzbi u toku mandata od pet godina, ukoliko ranije ne napune 70 godina, i mogu biti ponovo imenovani.

Clan 7.

- (1) Parlament Federacije zakonom utvrdjuje place i druge uvjete sluzbe za sudije sudova Federacije, koji su jednaki, osim sto se predsjednicima sudova mogu utvrditi dodatne naknade.
- (2) Place i druge naknade sudija ne mogu biti umanjene tokom trajanja sluzbe ni u jednom od sudova Federacije.

Clan 8.

- (1) Osnovat ce se sudska policija radi pomoci sudovima u Federaciji u: osiguranju informacija, osiguranju prisustva svjedoka, privodjenju optuzenih osoba, odrzavanju reda u sudnici i sigurnosti suda te izvrsavanju sudskih naloga.
- (2) Ukupna nacionalna struktura sudske policije odrzavat ce nacionalnu strukturu stanovnistva Federacije, a za svaku od lokalnih jedinica odrzavat ce nacionalnu strukturu stanovnistva u tom kantonu ili opcini.
- (3) Predsjednik Vrhovnog suda odgovoran je za upravljanje sudskom policijom.
- (4) Predsjednik Vrhovnog suda donosi pravila pod kojima sudska policija moze pomagati ombudsmene, na njihov zahtjev u vršenju njihovih duznosti.

3. Ustavni sud

Clan 9.

Ustavni sud sastoji se od devet sudija.

Clan 10.

- (1) Osnovna funkcija Ustavnog suda je rjesavanje sporova:
 - a) izmedju kantona;
 - b) izmedju kantona i federalne vlasti;
 - c) izmedju opcina i njihovih kantona ili federalne vlasti; i
 - d) izmedju institucija federalne vlasti ili unutar pojedinih institucija federalne vlasti.
- (2) Ustavni sud:
 - a) na zahtjev Predsjednika Federacije, Potpredsjednika Federacije, Premijera, zamjenika Premijera ili na zahtjev jedne trecine clanova bilo kog doma Parlamenta Federacije, utvrdit ce da li je prijedlog zakona koji je usvojio jedan od domova, ili zakon koji su usvojila oba doma, u skladu sa ovim ustavom;
 - b) na zahtjev Premijera, zamjenika Premijera, predsjednika kantona ili jedne trecine poslanika u zakonodavnom tijelu kantona, utvrdit ce da li su ustav kantona i amandman na ustav, predloženi zakon ili zakon koga je usvojilo to zakonodavno tijelo, u skladu sa ovim ustavom;
 - c) na zahtjev Predsjednika Federacije, Potpredsjednika Federacije, Premijera ili zamjenika Premijera, utvrdit ce da li je predloženi ili usvojeni propis koji donosi organ federalne vlasti u skladu sa ovim ustavom;
 - d) na zahtjev Premijera, zamjenika Premijera ili predsjednika kantona, utvrdit ce da li je predloženi ili usvojeni propis koji donosi organ kantonalne ili opeinske vlasti u skladu sa ovim ustavom.
- (3) Ustavni sud odlucuje i o ustavnim pitanjima koja mu predoci Vrhovni sud, Sud za ljudska prava ili

kantonalni sud a koja se pojave u toku postupka pred tim sudom.

Clan 11.

Kad Vrhovni sud, Sud za ljudska prava ili kantonalni sud, u toku postupka koji se vodi pred sudom, smatraju da odgovarajući zakon nije u skladu sa ovim ustavom, obustavit ce postupak i predociti predmet Ustavnom sudu u skladu sa clanom IV. C. 10.(3).

Clan 12.

Odluke Ustavnog suda konacne su i obavezujuce, posebno kada:

- a) Sud rjesava spor u skladu sa clanom IV. C. 10. (1). Sve strane u sporu moraju postovati tu odluku i pridrzavati se naredbi Suda izdatih u toku ili na kraju postupka;
- b) Sud utvrdi da zakon, usvojeni ili predloženi zakon ili drugi propis Federacije ili bilo kojeg kantona ili općine nije u skladu sa ovim ustavom. Taj ili drugi propis neće se primjenjivati, odnosno stupiti na snagu, osim ukoliko se izmjeni na način koji propise Sud ili ukoliko Sud ne utvrdi prijelazna rjesenja, koja ne mogu biti na snazi duze od šest mjeseci.
- c) Sud odluci o ustavnom pitanju koje mu je predoceno u skladu sa clanom IV. C. 10. (3). Odluka Ustavnog suda bit ce obavezujuca za sud koji je predocio pitanje u odnosu na postupak tokom kojeg je pitanje pokrenuto i imat ce dejstvo utvrdjeno pod (b).

Clan 13.

(1) U svakom postupku koji je u skladu sa clanom IV. C. 10. (1), obje strane u sporu imaju pravo biti zastupljene. Sud moze odobriti drugim drzavnim organima, koje smatra zainteresiranim stranama u sporu, da ucestvuju u postupku.

(2) U svakom postupku, koji je u skladu sa clanom IV. C. 10. (2) osoba ili osobe koje su zatrazile ocjenu ustavnosti imaju pravo biti zastupljene isto kao i predstavnik doma ili zakonodavnog tijela koje je usvojilo taj zakon.

(3) U svakom postupku, koji je u skladu sa clanom IV. C. 10. (3), sve strane u postupku, u kojem se pojavilo ustavno pitanje, imaju pravo biti zastupljene.

4. Vrhovni sud

Clan 14.

Broj sudija Vrhovnog suda utvrdjuje se zakonom Federacije prema potrebi, s tim da ne moze biti manji od devet sudija.

Clan 15.

(1) Vrhovni sud najvisi je zalbeni sud Federacije, ukljucujuci i odlucivanje o zalbama na odluke kantonalnih sudova u vezi sa pitanjima koja se ticu Ustava, zakona i drugih propisa Federacije i drugim pitanjima utvrdjenim zakonodavstvom Federacije, osim onih iz nadleznosti Ustavnog suda ili Suda za ljudska prava.

(2) Vrhovni sud ima i izvorne nadleznosti utvrdjene federalnim zakonima.

Clan 16.

Presude Vrhovnog suda konacne su i obavezujuce. Presude, kao i rjesenja Suda koja se odnose na zalbe podnijete u skladu sa clanom IV. C. 15. (1), posebno su obavezujuce za strane u postupku kao i za sud na cijje je odluke zalba izjavljena.

Clan 17.

U vršenju izvornih nadleznosti iz clana IV. C. 15. (2), Vrhovni sud ima, uz sva ovlasćenja utvrdjena zakonom po kojem djeluje, ista ovlasćenja koja imaju i drugi prvostepeni sudovi i iste nadleznosti u skladu sa zakonima navedenim u clanu IV. C. 3.

5. Sud za ljudska prava

Clan 18.

- (1) Sud za ljudska prava sastoji se od trojice sudija, jednog Bosnjaka, jednog Hrvata i jednog iz ostalih naroda.
- (2) Ukoliko Sud utvrdi da njegov rad zahtjeva ucesce vise sudija radi blagovremenog rjesavanja predmeta,

Parlament Federacije u skladu sa zakonom imenovat ce dodatne sudije, a prema gore navedenom omjeru.

Clan 19.

Nadleznost Suda za ljudska prava odnosi se na svako pitanje koje se tice ustavne ili druge zakonske odredbe, vezano za ljudska prava ili osnovne slobode ili bilo koje instrumente navedene u Aneksu. Sud je nadležan za slucajeve zapocete nakon 1. januara 1991. godine.

Clan 20.

Svaka strana u zalbenom postupku, u kome je neki drugi sud Federacije ili kantona izrekao presudu bez prava na zalbu moze, iz bilo kojeg razloga osim zbog isteka roka za koji je odgovorna strana koja je pokrenula postupak, podnijeti zalbu na presudu Sudu za ljudska prava na osnovu bilo kojeg pitanja iz okvira njegove nadležnosti. Sud moze izdavati naredbe ili poduzimati druge mjere koje smatra odgovarajucim. Odluke Suda su konacne i obavezujuce.

Clan 21.

(1) Zalba se moze podnijeti Sudu za ljudska prava i ukoliko postupak pred nekim drugim sudom Federacije ili kantona neopravdano dugo traje.

(2) Sud ce, nakon predhodnog razmatranja da li je postupak pred nekim drugim sudom Federacije ili kantona neopravdano dugo trajao, i da li predmet zalbe spada u njegovu nadležnost, odluciti da li ce prihvatiti takvu zalbu.

(3) Sud moze poduzeti i druge mjere za ubrzanje postupka.

Clan 22.

Ustavni sud, Vrhovni sud ili kantonalni sud, na zahtjev bilo koje od strana u zalbenom postupku pred njim, ili na vlastitu inicijativu u odnosu na takvu zalbu, moze se obratiti Sudu za ljudska prava s pitanjem koje je proizislo iz zalbe, ako je to pitanje u vezi sa bilo cime iz nadležnosti toga suda. Odgovor Suda za ljudska prava obavezujući je za sud koji je uputio takvo pitanje.

Clan 23.

(1) Sud za ljudska prava propisuje svoj postupak i organizaciju.

(2) Sudsko vijeće sastavljeno je na nacin utvrdjen clanom IV. C. 18. (1).

(3) Sud ce dozvoliti pismene i usmene iskaze u svakom postupku u skladu sa clanovima IV. C. 20. do 22.

V. KANTONALNE VLASTI

1. Opce odredbe

Clan 1.

U izvrsavanju svojih nadležnosti utvrdjenih u clanovima III. 2. i 4. svaki kanton ce:

a) poduzeti sve potrebne mjere zastite ljudskih prava i sloboda utvrdjenih u clanovima II. A. 1. do 7. i predvidjenih u instrumentima u Aneksu, i djelovat ce u skladu sa ovim ustavom;

b) izvrsavati svoje nadležnosti vodeći racuna o nacionalnoj strukturi stanovništva u svakoj općini.

Clan 2.

(1) Svaki kanton ovlasćen je da delegira ili prenese svoje nadležnosti na općine na svojoj teritoriji ili na federalnu vlast.

(2) Svaki kanton moze delegirati svoje nadležnosti vezane za obrazovanje, kulturu, turizam, lokalno poslovanje i dobrotvorne aktivnosti, radio i televiziju općinama na svojoj teritoriji, a dužan je to uciniti prema općinama cije većinsko stanovništvo, po nacionalnoj strukturi, nije stanovništvo koje čini nacionalnu većinu u kantonu kao cjelini.

(3) Svaki kanton moze zaključivati sporazume sa drzavama medjunarodnim organizacijama samo uz saglasnost Parlamenta Federacije.

Clan 3.

Kantoni sa bosnjackom ili hrvatskom većinom mogu osnivati savjete kantona u cilju koordiniranja politike i aktivnosti u vezi sa pitanjima od zajednickog interesa za njihove zajednice radi obavjestavanja svojih

predstavnik u Domu naroda. Savjeti mogu osnovati koordinaciona tjela, kao sto su komisije i radne grupe, radi razmjene informacija i uskladjivanja aktivnosti kantona u izvrsavanju njihovih nadležnosti, ali ne mogu obuhvatati vojne ili politicke dogovore.

Clan 4.

Svaki kanton ima ustav, kojim se osiguravaju

- a) dolje navedene institucije;
- b) zastita prava i sloboda utvrdjenih ovim ustavom

Ustavi kantona moraju biti u skladu sa ovim ustavom.

2. Zakonodavna tijela kantona

Clan 5.

(1) Svaki kanton ima zakonodavno tijelo koje se sastoji od jednog doma, ciji je broj poslanika utvrdjen u odnosu na nacionalnu strukturu stanovnistva, ali koji ne moze biti manji od 30 niti veci od 50 poslanika.

(2) Poslanici u zakonodavnom tijelu kantona imaju dvogodisnji mandat.

(3) Poslanike u zakonodavnom tijelu kantona biraju biraci na demokratskim i neposrednim izborima, tajnim glasanjem, na cijeloj teritoriji kantona. Svaki birac ima pravo glasati za bilo koju od registriranih stranki.

(4) Prije svakih izbora, svaka registrirana stranka objavljuje izbornu listu kandidata. Kantonalni poslanici bit ce birani sa vrha liste te stranke prema broju dobivenih glasova; zamjene za poslanike vrse se od osoba koje slijede na ostatku liste.

(5) Svaki birac moze biti biran za kantonalnog poslanika.

(6) Zakonodavno tijelo kantona prvi put bit ce sazvano najkasnije deset dana nakon objavljivanja rezultata izbora.

Clan 6.

Zakonodavno tijelo kantona:

- a) priprema i dvotrecinskom vecinom usvaja kantonalni ustav;
- b) bira predsjednika kantona, kao sto je utvrdjeno clanom V.8;
- c) bira kantonalne sudije, kao sto je utvrdjeno clanom V. 11;
- d) utvrdjuje nadležnost kantonalnih i općinskih sudova;
- e) donosi ostale propise za izvrsavanje kantonalnih nadležnosti i
- f) usvaja budzet kantona i donosi zakone o oporezivanju i na druge nacine osigurava potrebno finansiranje.

Clan 7.

(1) Svako zakonodavno tijelo kantona bira predsjedavajućeg, izmedju svojih poslanika i donosi poslovnik.

(2) Zakonodavno tijelo kantona zasjeda javno, osim u izuzetnim okolnostima predvidjenim njegovim poslovnikom, i objavljuje izvjestaje o zasjedanjima i odlukama.

(3) Kantonalni zakoni stupaju na snagu kao sto je u njima utvrdjeno, ali ne prije nego sto budu objavljeni.

(4) Krivicni postupak ili gradjanska parnica ne mogu biti pokrenuti protiv kantonalnog poslanika, niti kantonalni poslanik moze biti zadrzan u pritvoru ili kaznjen na bilo koji drugi nacin zbog izrazenog misljenja i datog glasa u zakonodavnom tijelu.

(5) Zakonodavno tijelo kantona moze provoditi istrage i u tu svrhu zatraziti da mu se predoce dokumenti i svjedocenja.

3. Izvrsna vlast kantona

Clan 8.

(1) Svaki kanton ima predsjednika koji se bira vecinom glasova u zakonodavnom tijelu kantona izmedju kandidata koje predloze poslanici.

(2) Predsjednik kantona ima dvogodisnji mandat i ne moze biti biran vise od dva puta uzastopno.

(3) Predsjednik kantona moze biti smjenjen dvotrecinskom vecinom u zakonodavnom tijelu kantona.

(4) Ukoliko mjesto predsjednika kantona ostane upraznjeno, kantonalno zakonodavno tijelo izabrat ce novog predsjednika u roku od 30 dana. U slucaju da predsjednik kantona bude privremeno u nemogucnoasti da obavlja svoju duznost, predsjedavajući kantonalnog zakonodavnog tijela vrsit ce funkciju predsjednika kantona.

(5) Vladu kantona imenuje predsjednik kantona i potvrđuje je kantonalno zakonodavno tijelo većinom glasova. Organizacija kantonalne vlade uređuje se u skladu sa kantonalnim ustavom, tako da vlada održava nacionalni sastav stanovništva kao cjeline, s tim da u svakom slučaju osigurava zastupljenost konstitutivnih naroda.

Clan 9.

Vlada kantona nadležna je za:

- a) provođenje kantonalne politike i izvršavanje kantonalnih zakona, izvršavanje odluka svakog kantonalnog i federalnog suda i vršenje svake druge nadležnosti povjerene kantonu od federalne vlasti;
- b) pripremu prijedloga budžeta kojeg odobrava kantonalno zakonodavno tijelo;
- c) osiguranje saradnje kantonalne vlade i obdusmena;
- d) nadzor nad istragom i krivičnim gonjenjem u vezi sa kršenjem kantonalnih zakona, kao i nad kantonalnom policijom a, posebno, osiguranjem postovanja odredbi člana V. 10; i
- e) izvršavanje drugih nadležnosti utvrđenih zakonom ili kantonalnim ustavom.

Clan 10.

U izvršavanju svojih nadležnosti u odnosu na kantonalnu policiju, kantonalna vlada će osigurati da nacionalna struktura policije održava nacionalnu strukturu stanovništva tog kantona, s tim da nacionalna struktura policije svake općine mora održavati nacionalnu strukturu stanovništva te općine.

4. Kantonalno sudstvo

Clan 11.

- (1) Svaki kanton ima sudove koji imaju izvornu nadležnost u stvarima koje ne spadaju u nadležnost općinskih sudova i druge nadležnosti utvrđene zakonom i koji odlučuju po zahtjevima na presude općinskih sudova,
- (2) Kantonalne sudije predlaže kantonalni predsjednik, iz reda uglednih pravnika, a bira ih većinom glasova kantonalno zakonodavno tijelo, s tim da nacionalna struktura sudstva u cjelini odražava nacionalnu strukturu stanovništva tog kantona.
- (3) Kantonalne sudije bit će u službi do dobi od 70 godina, ukoliko ne podnesu ostavku ili ne budu smjenjeni konsenzusom sudija Vrhovnog suda. Uvjeti službe bit će određeni kantonalnim zakonima. Plaća i druge naknade sudija ne mogu biti umanjene tokom njihove službe na sudu kantona.
- (4) Svaki kantonalni sud bira svoga predsjednika.

VI OPCINSKE VLASTI

Clan 1.

U vršenju svojih nadležnosti svaka općina:

- a) poduzima sve potrebne mjere u cilju osiguranja zaštite prava i sloboda utvrđenih u članovima II. A. 1. do 7. i u instrumentima navedenim u Aneksu;
- b) vodi računa o nacionalnoj strukturi stanovništva u općini.

Clan 2.

- (1) U općini se ostvaruje lokalna samouprava.
- (2) Općina ima statut koji mora biti u skladu sa ovim ustavom, kantonalnim ustavom i kantonalnim zakonodavstvom.

Clan 3.

- (1) Svaka općina ima općinsko vijeće.
- (2) Mandat članova općinskog vijeća je dvije godine, s tim da mandat prvih članova općinskog vijeća traje jednu godinu.
- (3) Općinske vijećnike biraju, demokratskim putem, biraci na neposrednim i tajnim izborima na cijelom području općine. Svaki birac ima pravo glasati za bilo koju registriranu stranku. Svaka stranka će dobiti broj vijećničkih mjesta srazmjerno procentu osvojenih od ukupnog broja važećih glasova.
- (4) Svaki birac može biti biran za općinskog vijećnika.

Clan 4.

Opcinsko vijeće:

- a) priprema i dvotrecinskom većinom glasova usvaja statut općine;
- b) bira općinskog načelnika;
- c) usvaja općinski budžet i donosi propise o oporezivanju i na druge načine osigurava potrebno finansiranje koje nisu osigurali kantonalna ili federalna vlast; i
- d) donosi druge propise u izvršavanju općinskih nadležnosti.

Član 5.

(1) Opcinsko vijeće stvara uvjete za izbor općinskog načelnika i donosi svoj poslovnik koji mora biti u skladu sa federalnim i kantonalnim zakonodavstvom.

(2) Opcinsko vijeće zasjeda javno, osim u izuzetnim okolnostima predviđenim u svom poslovniku, i vodi zapisnike o donesenim odlukama.

(3) Opcinski propisi stupaju na snagu kao što je u njima propisano ali ne prije nego što budu objavljeni.

Član 6.

Opcinski načelnik nadležan je za:

- a) imenovanje i smjenjivanje općinskih službenika;
- b) provođenje općinske politike, izvršavanje općinskih propisa, i delegiranih ili prenesenih nadležnosti općini od kantonalne i federalne vlasti;
- c) osiguranje saradnje općinskih službenika sa obdusmenima; i
- d) podnošenje izvještaja općinskom vijeću i javnosti o provođenju općinske politike i svojim aktivnostima.

Član 7.

(1) Općina ima sudove, koji se mogu osnovati u saradnji sa drugim općinama. Općinski sudovi imaju izvornu nadležnost za sve građanske i krivične stvari, osim ako ustavom, kantonalnim ustavom, zakonom Federacije ili zakonom kantona, dio izvorne nadležnosti prenesen na neki drugi sud.

(2) Općinske sudove osniva i finansira kantonalna vlast.

(3) Sudije općinskih sudova imenuje predsjednik najvišeg kantonalnog suda nakon konsultacija sa općinskim načelnikom.

(4) Općinske sudije bit će u službi do dobi od 70 godina, osim ako ne podnesu ostavku ili ne budu smjenjeni konsenzusom sudija najvišeg kantonalnog suda. Uvjeti službe bit će određeni kantonalnim zakonom. Place i ostale naknade sudija ne mogu biti umanjene tokom službe u općinskim sudovima u okviru kantona.

VII MEDJUNARODNI ODNOSI

Član 1.

Medjunarodni odnosi Federacije zasnivaju se na medjunarodnom subjektivitetu, teritorijalnom integritetu i kontinuitetu Republike Bosne i Hercegovine.

Član 2.

Medjunarodni odnosi Federacije zasnivaju se na postivanju medjunarodnog prava, obaveza iz medjunarodnih ugovora i na načelu da se medjunarodni sukobi moraju rješavati mirnim putem.

Član 3.

Medjunarodni ugovori i drugi medjunarodni sporazumi na snazi, u odnosu na Federaciju, i opća pravila medjunarodnog prava, sastavni su dio zakonodavstva Federacije. U slučaju bilo koje nesaglasnosti između medjunarodnih ugovora i zakonodavstva, prevagnut će medjunarodni ugovori.

Član 4.

(1) Medjunarodne ugovore i druge sporazume potpisuje i ratificira, u ime Federacije, Predsjednik Federacije. Oni stupaju na snagu u Federaciji samo ako ih odobri Parlament Federacije, osim kad je zakonom utvrđeno da pojedine vrste medjunarodnih ugovora i sporazuma ne zahtijevaju takvo odobrenje.

(2) Predsjednik Federacije može, po savjetu Premijera otkazati medjunarodne ugovore ili sporazume ukoliko mu to dopušta medjunarodno pravo, a dužan je tako postupiti kad to zahtijeva Parlament Federacije.

VIII AMANDMAN NA USTAV

Clan 1.

(1) Amandmane na Ustav može predlagati Predsjednik Federacije u saglasnosti sa Potpredsjednikom, Vlada Federacije, većina poslanika u Predstavničkom domu ili većina bosnjackih i hrvatskih delegata u Domu naroda.

(2) Predloženi amandman na Ustav neće se konačno razmatrati ni u jednom od domova Parlamenta Federacije prije isteka roka od dvije sedmice nakon što su prvi put bili podneseni.

(3) Predloženi amandman usvaja se:

- a) u Domu naroda prostom većinom, uključujući većinu bosnjackih i većinu hrvatskih delegata;
- b) u Predstavničkom domu dvotrecinskom većinom poslanika.

Clan 2.

Nijednim amandmanom na Ustav ne mogu se ukinuti niti umanjiti nijedno od prava i sloboda utvrđenih u članu II. A. 1. do 7. ni promijeniti ovaj član Ustava.

IX USVAJANJE I STUPANJE NA SNAGU USTAVA I PRIJELAZNA RIJEŠENJA

Clan 1.

(1) Ustav Federacije usvojit će i proglasiti Ustavotvorna skupština, koja se sastoji od onih poslanika koji su izabrani na izborima 1990. godine u Skupštinu Republike Bosne i Hercegovine, a čiji je mandat još uvijek važeći.

(2) Usvajanje Ustava zahtijeva dvotrecinsku većinu Ustavotvorne skupštine, uključujući konsenzus između većine članova delegacije hrvatskog naroda, koji se sastoji od svih poslanika hrvatske nacionalnosti i većine članova delegacije bosnjackog naroda, koja se sastoji od svih poslanika bosnjacke nacionalnosti.

(3) Ovaj ustav stupa na snagu u ponoć onog dana kada ga usvoji Ustavotvorna skupština.

Clan 2.

(1) Ustavotvorna skupština:

- a) usvaja Ustav Federacije u skladu sa članom IX. 1.;
- b) bira Predsjednika Federacije u prijelaznom periodu, Potpredsjednika Federacije u prijelaznom periodu, i Vladu Federacije u prijelaznom periodu, kako je utvrđeno u članu IX. 3. (3); i
- c) usvaja izborni zakon u prijelaznom periodu, u skladu sa članom IX. 3. (4) i članom IX. 4. (1).

(2) Svi zakoni koje usvoji Ustavotvorna skupština ostaju na snazi pet mjeseci nakon što se Parlament Federacije prvi put sastane, osim ako ih Parlament ne potvrdi.

Clan 3.

(1) Do prvog saziva Doma naroda, njegove funkcije prema ovom ustavu, vrši Ustavotvorna skupština iz člana 9.1.(1).

(2) Do prvog saziva Predstavničkog doma, njegove funkcije prema ovom ustavu, vrši Ustavotvorna skupština. Za odluke koje zahtijevaju odvojeno glasanje bosnjackih i hrvatskih delegacija u Domu naroda, glasovi hrvatske i bosnjacke delegacije u Ustavotvornoj skupštini zadovoljavat će ovaj zahtjev.

(3) Čim ovaj ustav stupi na snagu, Ustavotvorna skupština bira Predsjednika i Potpredsjednika Federacije u prijelaznom periodu, primjenjujući na odgovarajući način odredbe člana IV. B. 2. i gore navedene paragrafe (1) i (2). Ovi državni funkcioneri zatim predlažu Vladu Federacije u prijelaznom periodu, primjenjujući na odgovarajući način odredbe člana IV. B. 5. i gore navedeni paragraf (1), i imenuju sudije federalnih sudova u prijelaznom periodu, primjenjujući na odgovarajući način odredbe člana IV. C. 6. (b). Predsjednik, Potpredsjednik Federacije i članovi Vlade Federacije u prijelaznom periodu vrše dužnosti odgovarajućih stalnih funkcionera u skladu sa ovim ustavom, dok ne budu zamijenjeni funkcionerima izabranim ili imenovanim u skladu sa članom IX. 4. (2).

(4) Kantonalna zakonodavna tijela u prijelaznom periodu bit će izabrana u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog ustava, a sastojat će se od pet odbornika u svakoj skupštini općine, koji će biti izabrani od strane i između odbornika skupštine općine izabranih 1990. godine, čiji su mandati još uvijek važeći. Ova zakonodavna tijela u prijelaznom periodu u roku od deset dana izabrat će sve druge organe u prijelaznom

periodu u skladu sa ovim ustavom.

(5) Cim ovaj ustav stupi na snagu odbornici u svakoj skupstini općine izabrani 1990. godine, čiji su mandati još uvijek vazeci, u najkraćem roku će izabrati općinske organe u prijelaznom periodu u skladu sa ovim ustavom.

Clan 4.

(1) Izbori za Predstavnički dom i Dom naroda održat će se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog ustava, a za kantonalna zakonodavna tijela i općinska vijeća u roku od pet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog ustava. Ovi izbori bit će uređeni zakonom koji će usvojiti Ustavotvorna skupština većinom glasova, uključujući većinu glasova bosnjackih poslanika i većinu glasova hrvatskih poslanika, a nadgledat će ih Ujedinjeni narodi i Konferencija o evropskoj sigurnosti i saradnji.

(2) U roku od dvije sedmice nakon prvog saziva oba doma Parlamenta Federacije, domovi će izabrati Predsjednika i Potpredsjednika Federacije. U roku od dvije sedmice nakon izbora, Predsjednik, uz saglasnost Potpredsjednika Federacije, imenovat će Vladu Federacije, a Predstavnički dom će razmotriti imenovanja Vlade po hitnom postupku.

(3) Nijedna osoba, osuđena za ratne zločine ili protiv koje je pokrenut sudski postupak zbog počinjenih ratnih zločina, ne može biti izabrana ni na jednu javnu funkciju u Federaciji.

Clan 5.

(1) Svi zakoni, drugi propisi i sudska pravila koja su na snazi u Federaciji na dan stupanja na snagu ovog ustava ostat će na snazi u mjeri u kojoj nisu u suprotnosti sa ovim ustavom, dok nadležni organi vlasti ne odluce drugacije.

(2) Svi međunarodni ugovori i sporazumi koji su na snazi u Federaciji, na dan stupanja na snagu ovog ustava, ostat će na snazi ukoliko ih ne otkaze Predsjednik Federacije u skladu sa članom VII. 4. (2).

Clan 6.

Sve osobe na državnoj funkciji u Federaciji na dan stupanja na snagu ovog ustava, ostat će na toj funkciji dok ne budu razriješeni u skladu sa odgovarajućim zakonom ili dok se ta funkcija ne ukine.

Clan 7.

Objavljeni rezultati popisa stanovništva iz 1991. godine koristit će se u proračunima koji zahtijevaju podatke o stanovništvu.

Clan 8.

Svi postupci u sudovima, organima i tijelima koja vrše javna ovlaštenja na teritoriji Federacije, na dan stupanja na snagu ovog ustava, nastavit će se ili će se prenijeti na druge sudove, organe i tijela koja će biti osnovana prema ovom ustavu, a u skladu sa zakonodavstvom kojim su utvrđene nadležnosti tih sudova, organa i tijela.

Clan 9.

Slijedeće odredbe koje se odnose na određene prijelazne međunarodne aranžmane primjenjuju se na prirode kako slijedi:

a) dok Federacija ne usvoji zakone o sudskim postupcima iz člana IV. C. 3, sudovi u Federaciji mogu primjenjivati vazeće zakone o sudskim postupcima koji nisu u suprotnosti sa ovim ustavom.

b) u prijelaznom periodu predsjednik Vrhovnog suda može sklapati aranžmane sa odgovarajućim međunarodnim tijelima, radi obavljanja funkcija koje se povjeravaju sudskoj policiji.

c) prvih pet godina nakon stupanja na snagu ovog ustava, trojicu sudija Ustavnog suda, koji će biti stranci i koji nisu državljani nijedne susjedne države, imenovat će predsjednik Međunarodnog suda pravde nakon konsultacija sa Predsjednikom i Potpredsjednikom Federacije;

d) (I) Sud za ljudska prava djelovat će u okviru mehanizma kojeg je ustanovio Savjet Evrope Rezolucijom 93 (6) svojeg Ministraskog savjeta, s tim da se ta rezolucija može mijenjati sve dok bude primjenjivana na Federaciju;

(II) Sud za ljudska prava, u početku, sastojat će se od sedam sudija, od kojih će trojica biti imenovana i obavljati funkciju u skladu sa uvjetima iz člana IV.C.6. Ministarski Savjet Savjeta Evrope imenovat će četvoricu sudija ovog suda u skladu sa Rezolucijom 93 (6). Te sudije će biti stranci, koji ne mogu biti državljani nijedne od susjednih država;

(III) Ako Sud za ljudska prava zaključi da njegov rad zahtijeva učešće više sudija da bi se izbjegli nepotrebni zastoji u rješavanju sporova, Predsjednik Federacije će dogovoriti sa Savjetom Evrope da se imenuju dodatne sudije u skladu sa omjerom domaćih i stranih sudija utvrđenim u članu IX. 9. d) (II).

e) Za period koji ne može biti manji od tri godine i u slučaju dok Parlament Federacije ne donese zakon koji regulira imenovanje obdusmena, njih će imenovati i razrješavati Konferencija o evropskoj sigurnosti i saradnji nakon konsultacija sa Predsjednikom i Potpredsjednikom Federacije.

Član 10.

Ovaj ustav će se primjenjivati u distriktu Sarajevo i općini grada Mostara dok su pod međunarodnom upravom, ako drugacije ne odluci međunarodni upravitelj koji ne smije odstupati od poglavlja II. o ljudskim pravima i osnovnim slobodama. Predsjednik Federacije za vrijeme međunarodne uprave konsultirat će se sa međunarodnim upraviteljima kako bi se olaksala potpuna primjena ovog ustava u tim općinama, kao i neposredno nakon isteka tog perioda.

Član 11.

(1) Skupština Republike Bosne i Hercegovine, izabrana 1990. godine nastavlja sa svojim radom prema nadležnostima utvrđenim u Ustavu Republike Bosne i Hercegovine, dok ne bude postignut i proveden konacan mirovni sporazum za Bosnu i Hercegovinu.

(2) Predsjedništvo Republike Bosne i Hercegovine i Vlada Republike Bosne i Hercegovine zadržat će svoje nadležnosti u skladu sa Ustavom Republike Bosne i Hercegovine dok ne bude postignut i proveden konacni mirovni sporazum za Bosnu i Hercegovinu, s tim što njihove nadležnosti ne smiju zadirati u ovlašćenja državnih organa uspostavljena u skladu sa ovim ustavom.

(3) Dok funkcioneri federacije, kantona i općina u prijelaznom periodu ne budu izabrani u skladu sa članom IX. 3. postojeći administrativni aranžmani ostat će na snazi unutar Federacije, osim u općini grada Mostara, kojim će upravljati upravitelj unije u periodu od dvije godine.

ANEKS USTAVA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INSTRUMENTI ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA KOJI IMAJU PRAVNU SNAGU USTAVNIH ODREDBA

1. Konvencija o spriječavanju i kaznjavanju zločina genocida, 1948.
2. Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, 1948.
3. Zenevske konvencije I-IV. o zaštiti žrtava rata, 1949. i Zenevski dopunski protokoli I-II. 1977.
4. Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, i dopunski protokoli, 1950.
5. Konvencija o pravnom statusu izbjeglica, 1951. i dopunski protokol, 1966.
6. Konvencija o nacionalnosti udatih žena, 1957.
7. Konvencija o smanjenju broja apatrida, 1961.
8. Evropska socijalna povelja, 1961. i dopunski protokol 1.
9. Međunarodna konvencija o eliminaciji svih vrsta rasne diskriminacije, 1965.
10. Međunarodni ugovor o građanskim i političkim pravima, 1966. i pripadajući mu dopunski Opcionelni protokoli, 1989.
11. Međunarodni ugovor o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, 1966.
12. Međunarodna konvencija o eliminaciji svih vrsta diskriminacije žena, 1979.
13. Deklaracija Ujedinjenih naroda o eliminiranju svih vrsta netolerancije i diskriminacije na osnovu vjere ili vjeroispovjesti, 1981.
14. Konvencija protiv mučenja i drugih vrsta okrutnog, nehumanog ili ponizavajućeg postupanja ili kaznjavanja, 1984.
15. Evropska konvencija o spriječavanju mučenja, nehumanog ili ponizavajućeg postupanja ili kaznjavanja, 1987.
16. Konvencija o pravima djeteta, 1989.
17. Konvencija o pravima radnika na privremenom radu u inozemstvu i članova njihovih obitelji, 1990.
18. Dokument sastanka u Kopenhagenu Konferencije o ljudskoj dimenziji KESS-a, Poglavlje IV, 1990.
19. Preporuke parlamentarne skupštine Evropskog savjeta o pravima manjina, paragrafi 10-13, 1990.
20. Deklaracija Ujedinjenih naroda o pravima osoba koje pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim ili jezičkim manjinama, 1990.

21. Evropska povelja o regionalnim jezicima i jezicima manjina, 1992.

Na osnovu clana IX 1. (1), a u vezi sa clanom VIII 1. (3) i IX 3. (1) i (2) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Ustavotvorna skupstina Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj 23. juna 1994. godine, donosi

**ODLUKU
O PROGLAŠENJU AMANDMANA I. NA USTAV
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE***

I

Proglasava se Amandman I. Na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine kojeg je usvojila Ustavotvorna skupstina Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici održanoj 23. Juna 1994. Godine.

II

Amandman I. na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine čini sastavni dio Ustava Federacije Bosne i Hercegovine i stupa na snagu u ponoć 23. juna 1994. godine

III

Ovu odluku objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući
US broj 9/94 Ustavotvornom skupstinom
23. juni 1994. godine Federacije BiH,
Sarajevo Mariofil Ljubic, s. r.

Na osnovu clana VIII. 1. (3), a u vezi sa članovima IX (1) i IX 3. (1) i (2) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Ustavotvorna skupstina Federacije Bosne i Hercegovine je na 3. sjednici održanoj 23. juna 1994. godine usvojila

**AMANDMAN I.
NA USTAV FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE***

U Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine, iza clana V 11. dodaje se novi član V 12., koji glasi:
5. Kantoni sa posebnim rezimom - Srednjobosanski i Neretvanski, čiji će se konačni nazivi utvrditi federalnim zakonom, u skladu sa članom I 2. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 12.

U kantonima sa posebnim rezimom primjenjuju se članovi V.1. do 11., Ustava Federacije, ukoliko nisu u suprotnosti sa odredbama ovog amandmana:

(1) Kantoni će delegirati svoje nadležnosti iz clana V. 2. (2) ako to općina zahtijeva. Svaka općina će osvarivati lokalnu samoupravu u skladu sa članom VI. 2.

(2) Odluke koje se tiču vitalnih interesa bilo kog od konstitutivnih naroda u kantonu zahtijevaju saglasnost većine poslanika u zakonodavnom tijelu kantona uključujući većinu bosnjačkih poslanika i većinu hrvatskih poslanika. Primjena ove odredbe može se zahtijevati većinom glasova bosnjačkih ili hrvatskih poslanika. Ukoliko je većina preostalih poslanika protiv primjene ove odredbe, osnovat će se zajednička komisija bosnjačkih i hrvatskih poslanika radi razrješavanja tog pitanja. Ukoliko komisija nije u mogućnosti da to pitanje razriješi u roku od sedam dana od pozivanja na ovu odredbu, pitanje će po hitnom postupku riješiti najviši sud kantona, ukoliko je to pitanje u isključivoj nadležnosti kantona. Ukoliko to pitanje nije u isključivoj nadležnosti kantona, odluku donosi najviši sud kantona, uz mogućnost žalbe Ustavnom Sudu Federacije

(3) Kanton sa posebnim rezimom ima predsjednika i zamjenika predsjednika kantona.

a) Zamjenik predsjednika kantona bit će biran u skladu sa članom V. 8. U izboru predsjednika i zamjenika predsjednika kantona, klub hrvatskih i klub bosnjačkih poslanika u zakonodavnom tijelu kantona odvojeno kandidiraju po jednu osobu. Izbor za predsjednika i zamjenika predsjednika kantona zahtijeva prihvatanje oba kandidata zajednički većinom glasova bosnjačkih i većinom glasova hrvatskih poslanika. Ukoliko zajednička kandidatura ne dobije potrebnu većinu, klubovi će ponovo razmotriti kandidaturu za predsjednika i zamjenika predsjednika kantona;

b) Izabrane osobe ce naizmjenicno po jednu godinu biti predsjednik, a zatim zamjenik predsjednika kantona, u periodu od dvije godine. Predsjednici kantona sa posebnim rezimom ne mogu biti istovremeno iz istog konstitutivnog naroda;

(c) Predsjednik ili zamjenik predsjednika kantona ne moze vrsiti tu funkciju vise od dva uzastopna dvogodisnja mandata;

(d) Predsjednik i zamjenik predsjednika kantona mogu biti smjenjeni dvotrecinskom vecinom glasova zakonodavnog tijela kantona, ukljucujuci vecinu glasova bosnjackih poslanika i vecinu glasova hrvatskih poslanika u zakonodavnom tijelu kantona;

(e) Ukoliko predsjednik ili zamjenik predsjednika umre, bude smjenjen ili, prema misljenju vlade kantona usvojenom konsenzusom, trajno nije u mogucnosti izvorsavati svoje ustavne duznosti koje proizilaze iz njegovog polozaia, postupak predvidjen gornjim paragrafom (3) a) provest ce u roku od trideset dana Klub poslanika koji je kandidirao osobu koja se zamjenjuje da bi se popunilo upraznjeno mjesto do kraja zapocetog mandata. Predsjednik ili zamjenik predsjednika kantona obavljat ce obje funkcije tokom perioda predvidjenog u prethodnoj recenici ako prema misljenju vlade kantona usvojenom konsenzusom, ovaj drugi odredjeno vrijeme nije u mogucnosti izvorsavati svoje duznosti. Ukoliko oba mjesta ostanu upraznjena predsjedavajući kantonalnog zakonodavnog tijela obavljat ce obje funkcije za potrebni period.

(3) Vladu kantona sa posebnim rezimom:

(a) Imenuje predsjednika kantona, uz saglasnost zamjenika, predsjednika kantona. Imenovanje zahtijeva potvrdu dvotrecinskom vecinom glasova u zakonodavnom tijelu kantona;

(b) Cine jednak broj clanova iz reda bosnjackog i hrvatskog naroda, kao i odredjen broj clanova koje cine ostali, imenovanih i prihvacenih kako je predvidjeno u ovom paragrafu pod a).

(5) U ustavu kantona sa posebnim rezimom bit ce sadrzane odredbe kojima ce se otkloniti blokada u odlucivanju zakonodavnog tijela kantona prilikom donosenja prijeko potrebnih zakona.

Na osnovu clana VIII.1.(3), a u vezi sa clanovima IX.1. i IX.3.(1) i (2) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Ustavotvorna skupstina Federacije Bosne i Hercegovine, na 14. sjednici odrzanoj 5. juna 1996. godine, donosi

ODLUKU

O PROGLAŠENJU AMANDMANA II - XXIV

NA USTAV FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE*

I

Proglasavaju se Amandmani II - XXIV na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, koje je usvojila Ustavotvorna skupstina Federacije Bosne i Hercegovine na 14. sjednici odrzanoj 5. juna 1996. godine.

II

Amandmani II - XXIV na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine stupaju na snagu ponoc, 5. juna 1996. godine.

III

Ovu odluku objaviti u "Sluzbenim novinama Federacije BiH".

US broj 03-02-55/96 Predsjedavajući
5. juna 1996. godine Ustavotvornom skupstinom
Sarajevo Mariofil Ljubic, s.r.

Na osnovu clana VIII.1.(3), a u vezi sa clanovima IX.1. i IX.3.(1) i (2) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Ustavotvorna skupstina Federacije Bosne i Hercegovine je, na 14. sjednici odrzanoj 5. juna 1996. godine, usvojila

AMANDMANE II - XXIV

NA USTAV FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE*

AMANDMAN II

U Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se preambula, koja glasi:

"Uvjereni da demokratske institucije temeljene na postovanju ljudskih prava i sloboda najbolje stvaraju sklad

između sebe i svojih zajednica,
Odbijajući nasilje rata,
U želji da pridonese unapredjenju mira,
U želji da unaprijede slobodu pojedinca i razvijaju slobodno tržište,
Vodjeni nacelima Povelje Ujedinjenih naroda, Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, i Opci okvirnim sporazumom o miru u Bosni i Hercegovini, kao i njegovim aneksima (Opci okvirni sporazum),
Narodi i građani Federacije Bosne i Hercegovine, koja je sastavni dio suverene države Bosne i Hercegovine, odlucni da osiguraju punu nacionalnu ravnopravnost, demokratske odnose i najvise standarde ljudskih prava i sloboda, ovim donose Ustav Federacije Bosne i Hercegovine".

AMANDMAN III

Clan I.1. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se i glasi:

"(1) Bosnjaci i Hrvati kao konstitutivni narodi zajedno s ostalima, i građani Bosne i Hercegovine sa teritorije Federacije Bosne i Hercegovine, ostvarujući svoja suverena prava, preoblikuju unutrašnju strukturu teritorije Federacije Bosne i Hercegovine definiranu Aneksom II Opceg okvirnog sporazuma, tako da se Federacija Bosne i Hercegovine sastoji od federalnih jedinica sa jednakim pravima i odgovornostima.
(2) Federacija Bosne i Hercegovine jedan je od dva entiteta od kojih se sastoji država Bosna i Hercegovina, i ima svu vlast, ovlastenje i odgovornost koje je Ustavom Bosne i Hercegovine nisu izricito u nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine."

AMANDMAN IV

Clan II.A.1. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se i glasi:

"Buduci da se nacela, prava i slobode utvrdjeni u clanu II Ustava Bosne i Hercegovine primjenjuju na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, slijedece odredbe odnose se na Federaciju."

AMANDMAN V

Stav 1. clana II.A.2., Ustava Federacije Bosne i Hercegovine u prvoj recenici mijenja se i glasi:

"Federacija ce osigurati primjenu najviseg nivoa medjunarodno priznatih prava i sloboda utvrdjenih u dokumentima navedenim u Aneksu ovog Ustava."

AMANDMAN VI

Clan II.A.4. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se i glasi:

"Sve osobe imaju pravo, u skladu s Aneksom VII Opceg okvirnog sporazuma na povrat ukupne imovine koje su lisene tokom etnickog progona i neprijateljstva od 1991. godine, te na nadoknadu ukupne imovine koja im se ne moze vratiti. Svi iskazi i obaveze date i preuzete pod prisilom, posebno one sto se odnose na odricanje od prava na zemlju i drugu imovinu, nistavne su.

Ostvarivanje prava iz stava 1. ovog clana uredit ce se federalnim zakonodavstvom."

AMANDMAN VII

Clan II.A.5. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se i glasi:

"Sticanje i prestanak drzavljanstva Federacije Bosne i Hercegovine propisuje federalni zakon, uz slijedece uvjete:

- a) nijedna se osoba ne moze lisiti drzavljanstva proizvoljno, ili na nacin koji bi je ostavio bez drzavljanstva;
- b) nijedna se osoba ne moze lisiti drzavljanstva Federacije po osnovu pola, rase, boje kože, jezika, vjere, politickog ili drugog uvjerenja, nacionalnog i drustvenog porijekla, pripadnosti nekoj nacionalnoj manjini, imovine, rođenja ili bilo kojeg drugog statusa;
- c) svi drzavljeni Federacije su, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, i drzavljeni Bosne i Hercegovine, a ovisno o uvjetima o drzavljanstvu utvrdjenim Ustavom Bosne i Hercegovine imaju pravo i na drzavljanstvo druge države."

AMANDMAN VIII

Clan III.1. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se i glasi:

"U iskljucivoj su nadležnosti Federacije:

- a) organiziranje i vodjenje odbrane Federacije, zastita njene teritorije, ukljucujuci osnivanje zajednickog zapovjednistva svih vojnih snaga u Federaciji, nadzor nad vojnom proizvodnjom, zakljucivanje vojnih sporazuma u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, te saradnja sa stalnim komitetom za vojna pitanja i sa

Vijecem ministara u odbrani Bosne i Hercegovine,

b) drzavljanstvo Federacije,

c) utvrđivanje ekonomske politike, uključujući planiranje i obnovu, te politiku koriscenja zemljišta na federalnom nivou,

d) donosenje propisa o finansijama i finansijskim institucijama Federacije i fiskalna politika Federacije,

e) suzbijanje terorizma, medjukantonalnog kriminala, neovlascene trgovine drogogom i organiziranog kriminala,

f) dodjela elektronskih frekvencija za radio, TV i druge svrhe, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine,

g) utvrđivanje energetske politike, uključujući raspodjelu izmedju kantona, te osiguranje i održavanje potrebne infrastrukture,

h) finansiranje djelatnosti federalnih vlasti, ustanova i institucija koje federalne vlasti osnivaju oporezivanjem, zaduzivanjem ili drugim sredstvima."

AMANDMAN IX

U clanu III.2. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine tekst pod d) i f) mijenja se i glasi:

d) komunikacijska i transportna infrastruktura, u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine,

"f) provodjenje zakona i drugih propisa o drzavljanstvu i putnim ispravama drzavljana Bosne i Hercegovine sa teritorije Federacije, i o boravku i kretanju stranaca."

Tekst pod g) brise se.

AMANDMAN X

U clanu IV.A.20. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine tekst pod f) mijenja se i glasi:

"f) davanja ovlasčenja kantonima da zakljucuju sporazume sa drzavama i medjunarodnim organizacijama, uz saglasnost Parlamentarne skupstine Bosne i Hercegovine, osim za sporazume one vrste za koje Parlamentarna skupstina zakonom odluci da im nije potrebna takva saglasnost."

Tekst pod g) brise se.

Tekst pod h) mijenja se i glasi:

"h) odobravanje, vecinom glasova, sporazuma sa drzavama i medjunarodnim organizacijama, uz prethodnu saglasnost Parlamentarne skupstine Bosne i Hercegovine osim sporazuma one vrste za koje Parlamentarna skupstina Bosne i Hercegovina zakonom odluci da im nije potrebna takva saglasnost."

AMANDMAN XI

Clan IV.B1. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se i glasi:

"Predsjednik Federacije predstvlja i zastupa Federaciju i sef je federalne izvrsne vlasti."

AMANDMAN XII

Clan IV.B.4. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se i glasi:

"Vlada Federacije sastoji se od premijera, koji je predsjednik Vlade, zamjenika premijera i ministara, od kojih svaki ima zamjenika. Nijedan zamjenik, uključujući zamjenika premijera, ne moze biti iz istog konstitutivnog naroda kao njegov ministar."

AMANDMAN XIII

U clanu IV.B.7. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine tekst pod a), d) i e) mijenja sa i glasi:

Tekst pod a)(V) mijenja se i glasi:

"a)(V) potpisivanje i ratificiranje medjunarodnih sporazuma u ime Federacije."

Tekst pod a)(VI) brise se.

Tekst pod d) brise se.

Tekst pod e) (I) mijenja se i glasi:

"e)(I) vrsi duznosti ministra."

AMANDMAN XIV

U clanu IV.C.3.10(1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, iza tacke b) dodaju se nove tacke c) i d), cime dosadasnje tacke c) i d) postaju tacke e) i f):

"c) izmedju grada i njegovog kantona ili federalne vlasti;

d) izmedju općine i grada;"

Tekst pod 10(2)d), mijenja se i glasi:

"d) na zahtjev premijera zamjenika premijera ili pak doticnog kantonalnog predsjednika, utvrđuje da li neki predloženi ili usvojeni propis koje je donijelo neko tijelo kantonalne, gradske ili općinske vlasti u skladu sa ovim ustavom:"

AMANDMAN XV

Član V.1.2. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se i glasi:

"(1) Svaki kanton može prenijeti svoje ovlastenje na općinu i grad na svojoj teritoriji ili na federalnu vlast.

(2) Svaki kanton može na općinu i grad na svojoj teritoriji prenijeti ovlastenja u vezi sa obrazovanjem, kulturom, turizmom, lokalnim poslovanjem i kumanitarnom djelatnošću te radiom i televizijom, a dužan je to učiniti ako u pogledu nacionalnog sastava većinsko stanovništvo te općine, odnosno grada nije većinsko stanovništvo u kantonu kao cjelini.

(3) Svaki kanton može zaključivati međunarodne sporazume uz prethodnu saglasnost Parlamenta Federacije i Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, osim sporazuma one vrste za koje po zakonu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine njena saglasnost nije potrebna."

AMANDMAN XVI

U Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine, iza glave: "VI - OPĆINSKE VLASTI", dodaje se novo poglavlje, koja glasi:

" VI.A. GRADSKJE VLASTI

(1) Za područje dvije ili više općina koje su urbano i teritorijalno povezane svakodnevnim potrebama građana, formira se grad kao jedinica lokalne uprave i samouprave, u skladu sa federalnim zakonom.

Odgovornosti grada obuhvataju:

- a) finansije i poresku politiku, u skladu sa federalnim i kantonalnim zakonima,
- b) zajedničku infrastrukturu,
- c) urbanističko planiranje,
- d) javni promet,
- e) druge nadležnosti koje gradu povjeri kanton, odnosno koje prenesu općine.

(2) Grad ima statut koji mora biti u skladu sa ovim ustavom, kantonalnim ustavom i kantonalnim zakonodavstvom.

(3) Grad ima gradsko vijeće, čiji sastav čini jednak broj vijećnika iz svake općine, a broj vijećnika, postupak izbora i trajanje mandata utvrđuje se statutom.

Gradsko vijeće ne može imati manje od 15, a niti više od 30 vijećnika.

(4) Gradsko vijeće:

- a) priprema i dvotrecinskom većinom usvaja statut grada,
- b) bira gradonačelnika,
- c) donosi budžet grada,
- d) donosi propise u izvršavanju prenesenih ovlastenja i vrši druga ovlastenja utvrđena statutom.

(5) Odgovornost gradonačelnika je:

- a) imenovanje i smjenjivanje gradskih funkcionera,
- b) provođenje gradske politike i izvršavanje gradskih propisa,
- c) osiguranje saradnje gradskih funkcionera sa obudžbenicima,
- d) podnošenje izvještaja gradskom vijeću i javnosti o provođenju gradske politike.

(6) Grad ostavlja prihode oporezivanjem, zaduživanjem i na drugi način, u skladu sa zakonom."

AMANDMAN XVII

Član VII.1. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se i glasi:

"Međunarodni odnosi Federacije moraju biti u skladu sa međunarodnim subjektivitetom, teritorijalnim integritetom i kontinuitetom Bosne i Hercegovine."

AMANDMAN XVIII

Član VII.3. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se i glasi:

"Međunarodni ugovori i drugi sporazumi koji su na snazi u Bosni i Hercegovini i Federaciji, te opća pravila međunarodnog prava čine dio zakonodavstva Federacije. U slučaju nesaglasnosti međunarodnog ugovora, odnosno sporazuma i zakonodavstva, prevladava međunarodni ugovor, odnosno sporazum."

AMANDMAN XIX

Clan VII.4. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se i glasi:

"(1) Sporazume sa drzavama i medjunarodnim organizacijama potpisuje i ratifikuje u ime Federacije predsjednik Federacije. Oni stupaju na snagu u Federaciji samo ako ih odobri Parlament Federacije uz prethodnu saglasnost Parlamentarne skupstine Bosne i Hercegovine, osim ako Parlament Federacije, odnosno Parlamentarna skupstina Bosne i Hercegovine nisu svojim zakonom predvidjeli da za takve vrste medjunarodnih sporazuma nije potrebna takva saglasnost.

(2) Predsjednik Federacije, na prijedlog premijera, moze otkazati medjunarodne sporazume ukoliko mu to dopusti Parlamentarna skupstina Bosne i Hercegovine, a duzan je tako postupiti kad to zahtijeva Parlament Federacije uz saglasnost ili po zahtjevu Parlamentarne skupstine Bosne i Hercegovine. "

AMANDMAN XX

Clan IX.2.(1)c) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine brise se.

AMANDMAN XXI

Clan IX.4.(1) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se i glasi:

"(1) Prvi izbori za Predstavnicki dom, Dom naroda, kantonalna i zakonodavna tijela i općinska vijeca odrzat ce se u skladu sa Aneksom III Opceg okvirnog sporazuma.

Kasniji izbori odvijat ce se po izbornim zakonima koje donese Parlament Federacije."

Tekst pod (3) mijenja se i glasi:

"(3) Nijedna osoba koja izdrzava kaznu izrecenu od strane Medjunarodnog suda za bivsu Jugoslaviju i nijedna osoba koja je optuzena od strane Medjunarodnog suda za bivsu Jugoslaviju, a koja se ne pojavi pred Sudom po njegovom pozivu, ne moze se kandidovati ili vrsiti naimenovanu, izbornu ili neku drugu javnu funkciju na teritoriji Federacije."

AMANDMAN XXII

Clan IX.10. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se i glasi:

"Ovaj ustav primjenjuje se u općinama grada Mostara i gradu Mostaru dok je pod upravom Evropske unije, ako drugacije ne odluci upravitelj Evropske unije, koji ne smije odstupiti od poglavlja II o ljudskim pravima i temeljnim slobodama. Predsjednik Federacije za vrijeme uprave Evropske unije konsultuje se sa upraviteljem u pogledu olaksavanja pune primjene ovog ustava u gradu Mostaru cim se to vrijeme okonca."

AMANDMAN XXIII

Clan IX.11. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine mijenja se i glasi:

"(1) Ustavotvorna skupstina Federacije koju cine poslanici Skupstine Republike Bosne i Hercegovine izabrani na izborima 1990. godine nastavlja sa radom do konstituisanja Parlamenta Federacije u skladu sa Aneksom III i IV Opceg okvirnog sporazuma.

(2) U periodu do konstituisanja Predsjedništva Bosne i Hercegovine u skladu sa Aneksom III i IV Opceg okvirnog sporazuma, civilno komandovanje Armijom Bosne i Hercegovine, ukljucujuci i imenovanje vojnih oficira, vrsit ce Predsjednik Predsjedništva Bosne i Hercegovine, a civilno zapovjedanje Hrvatskim vijecem obrane, ukljucujuci i imenovanje vojnih casnika vrsit ce Predsjednik ili Potpredsjednik Federacije koji je iz reda hrvatskog naroda.

(3) Dok se ne izaberu federalni, kantonalni i općinski funkcioneri u prijelaznom periodu u skladu sa clanom IX.3. sadasnji administrativni aranzmani ostat ce na snazi u okviru Federacije, osim u općinama grada Mostara i gradu Mostaru kojim ce upravljati upravitelj Evropske unije u periodu o kojem se dogovore Evropska unija i Predsjednik i Dopredsjednik Federacije."

AMANDMAN XXIV

U Aneksu Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, iza tacke 21. dodaje se nova tacka 22. koja glasi:

"22. Okvirna konvencija za zastitu nacionalnih manjina iz 1994."

Na osnovu clana VIII.1.(3), a u vezi sa clanom IX.1.(3) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Parlament Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine odrzanoj 29. aprila 1997. godine i na sjednici Predstavnickog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine odrzanoj 6. maja 1997. godine, donosi

**ODLUKU
O PROGLAŠENJU AMANDMANA XXV I XXVI NA
USTAV FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

I

Proglasavaju se Amandmani XXV i XXVI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine koje je usvojio Parlament Federacije na sjednici Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine održanoj 29. aprila 1997. godine na sjednici Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine održanoj 6. maja 1997. godine,

II

Amandmani XXV i XXVI na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine stupaju na snagu u ponoć, 6. maja 1997. godine.

III

Ovu odluku objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH".

PF broj 24/97
8. maja 1997. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Enver Kreso, s.r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Mariofil Ljubić, s.r.

Na osnovu člana VIII.1.(3) a) i b) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, Parlament Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, održanoj 29. aprila 1997. godine, i na sjednici Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, održanoj 6. maja 1997. godine, usvojio je

**AMANDMANE XXV I XXVI
NA USTAV FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

AMANDMAN XXV

U Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine, iza poglavlja "VI.A. Gradske vlasti" iza tačke (1) dodaje se nova tačka (2) koja glasi:

"Sjediste kantona s posebnim režimom organizovat će se na osnovu istih principa".

Tac. 2. i 3. postaju tac. 3. i 4., a iza nove tačke 4. iza stava 2. dodaje se novi stav koji glasi:

"U slučaju Grada Mostara Gradsko vijeće nastavit će raditi sa postojećim brojem vijećnika, s tim da će se broj vijećnika uskladiti sa odredbama prethodnog stava najkasnije do slijedećih lokalnih izbora.

Ostale specifičnosti Grada Mostara uzet će se u obzir prilikom određivanja broja vijećnika i postupka za njihov izbor".

Dosadasnje tac. 4, 5. i 6. postaju tac. 5, 6. i 7.

AMANDMAN XXVI

U Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine, iza poglavlja VI.A. "Gradske vlasti" dodaje se novo poglavlje, koje glasi:

"VI.B. Organizacija Sarajevo

1. U Kantonu Sarajevo osniva se Grad Sarajevo kao jedinica lokalne samouprave.

Ustavom Kantona Sarajevo bit će uređeno koje općine ulaze u sastav Grada Sarajeva.

2. Sastav i način odlučivanja organa Grada Sarajeva održava multietnicnost i posebnost Grada Sarajeva kao

glavnog grada Federacije Bosne i Hercegovine.

3. Nadležnost, organizaciona struktura i način odlučivanja organa Grada Sarajeva utvrđuju se Ustavom Kantona, kantonalnim zakonima i Statutom Grada, u skladu sa ovim ustavom.

PF broj 23/97

8. maja 1997. godine

Sarajevo

Predsjedavajući

Predstavničkog doma

Parlamenta Federacije BiH

Enver Kreso, s.r.

Predsjedavajući

Doma naroda

Parlamenta Federacije BiH

Mariofil Ljubić, s.r.

Na osnovu člana 136. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 8/97), Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, na sjednici održanoj 6. maja/svibnja 1997. godine, donio je

PREPORUKU

I

Potrebno je da Hercegovačko-neretvanski i Srednjo-bosanski kanton usklade ustave kantona sa Amandmanom XXV na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, te da Skupština Hercegovačko-neretvanskog kantona usvoji amandmane na ustav kantona u onom sadržaju koji je dogovoren na Forumu Federacije od 14. aprila/travnja 1997. godine.

II

Ovu preporuku objaviti u "Službenim novinama Federacije BiH".

PD broj 25

6. maja/svibnja 1997. godine

Sarajevo

Predsjedavajući

Predstavničkog doma

Parlamenta Federacije BiH

Enver Kreso, s.r.

Koristeći se ovlaštenjima koja su mi data članom V Aneksa 10. (Sporazum o implementaciji civilnog dijela Mirovnog ugovora) Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, prema kojem je Visoki predstavnik konačni autoritet u zemlji u pogledu tumačenja navedenog Sporazuma o implementaciji civilnog dijela Mirovnog ugovora; i posebno uzevši u obzir član II. 1. (d) istog Sporazuma prema kojem Visoki predstavnik "pruža pomoć, kada to ocijeni neophodnim, u iznalaženju rješenja za sve probleme koji se pojave u vezi sa implementacijom civilnog dijela Sporazuma";

Pozivajući se na stav XI. 2. Zaključaka Vijeća za implementaciju mira koje se sastalo u Bonu 9. i 10. decembra 1997. godine, u kojem je Vijeće pozdravilo namjeru Visokog predstavnika da iskoristi svoj konačni autoritet u zemlji u pogledu tumačenja Sporazuma o implementaciji civilnog dijela Mirovnog ugovora da bi pomogao u iznalaženju rješenja za probleme, kako je prethodno rečeno, "donošenjem obavezujućih odluka, kada to bude smatrao neophodnim," u vezi sa određenim pitanjima, uključujući (u skladu sa podstavom (c) ovog stava) i "druge mjere u svrhu osiguranja implementacije Mirovnog sporazuma na čitavoj teritoriji Bosne i Hercegovine i njenih entiteta";

Uzimajući u obzir četiri djelimične Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u slučaju broj 5/98 Odluke Ustavnog suda od 28., 29. i 30. januara 2000. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 11/00 od 17. aprila 2000. godine), od 18. i 19. februara 2000. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 17/00 od 30. juna 2000. godine), od 30. juna i 1. jula 2000. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 23/00 od 14. septembra 2000. godine) i od 18. i 19. augusta 2000. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 36/00 od 31. decembra 2000. godine);

Uzimajući nadalje u obzir da se ove četiri djelimične odluke odnose na brojne odredbe Ustava entiteta Bosne i Hercegovine za koje je utvrđeno da su u suprotnosti sa Ustavom Bosne i Hercegovine iz Aneksa 4. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini od 14. decembra 1995. godine (Ustav Bosne i Hercegovine);

Imajući na umu da entiteti Bosne i Hercegovine imaju obavezu utvrđenu članom XII Aneksa 4. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini od 14. decembra 1995. godine (Ustav Bosne i Hercegovine) prema kojoj će "entiteti u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovog ustava izmijeniti svoje Ustave da bi se osigurala njihova saglasnost sa ovim ustavom u skladu sa članom III (3) (b) (ovog ustava)";

Uzimajući nadalje u obzir da do datuma donošenja ove odluke nijedan entitet nije u cijelosti ispoštovao obavezu sadržanu u gore pomenutom članu;

Konstatujući dalje da je Ustavni sud u svojoj trećoj djelimičnoj odluci u slučaju broj 5/98 od 30. juna i 1. jula 2000. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 23/00 od 14. septembra 2000. godine) odlučio da je isključenje bilo kojeg konstitutivnog naroda iz uživanja ne samo građanskih nego i prava naroda u cijeloj Bosni i Hercegovini u jasnoj suprotnosti sa pravilima o nediskriminaciji koja su sadržana u Aneksu 4., a ta pravila su utvrđena u cilju ponovne uspostave multietničkog društva koje se temelji na jednakim pravima Bošnjaka, Hrvata i Srba kao konstitutivnih naroda i svih građana;

Imajući na umu da entiteti Bosne i Hercegovine nisu do sada preduzeli nikakve korake u pravcu implementacije pomenute četiri djelimične odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine u slučaju broj 5/98; Podsjećajući da je Visoki predstavnik 11. januara 2001. godine donio Odluku (Odluka broj 81/01 "Službeni glasnik BiH", broj 2/01 od 29. januara 2001. godine) o uspostavljanju Ustavnih komisija u Federaciji Bosne i Hercegovine i u Republici Srpskoj sastavljenih na paritetnom osnovu od Bošnjaka, Hrvata, Srba i pripadnika iz reda ostalih, naročito kako bi se omogućila implementacija pomenute treće djelimične Odluke Ustavnog suda uz učešće tri konstitutivna naroda i pripadnika iz reda ostalih;

Konstatujući plodonosan rad pomenutih Komisija koji se okončao Izvještajima od 21. decembra 2001. godine (Komisija za ustavna pitanja Republike Srpske) i od 2. februara 2002. godine (Ustavna komisija Federacije Bosne i Hercegovine);

Konstatujući dalje da je nakon toga određeni broj glavnih političkih stranaka u Federaciji Bosne i Hercegovine i Republici Srpskoj prihvatio poziv Visokog predstavnika da pod njegovim pokroviteljstvom zajednički pregovaraju o određenim osjetljivim ustavnim pitanjima tokom mjeseca marta 2002. godine;

Pozdravljajući nastojanja političkih stranaka uključenih u pomenute pregovore koja su dovela do Sporazuma od 27. marta 2002. godine o različitim ključnim elementima koji su neophodni za implementaciju pomenute treće djelimične Odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine;

Uvjeren da pomenuti Sporazum predstavlja najširi mogući konsenzus na cijeloj teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske o uključivanju onih ključnih elemenata koji osiguravaju jednaku zaštitu prava Bošnjaka, Hrvata i Srba kao konstitutivnih naroda, i ostalih, kao i svih građana Bosne i Hercegovine u oba entiteta;

Konstatujući da će se, u slučaju bilo kakvih naknadnih pitanja u vezi sa tumačenjem ili primjenom teksta ili terminologije ustavnih amandmana koji se od trenutka donošenja ove Odluke primjenjuju u Federaciji Bosne i Hercegovine, koristiti tekst iz Sarajevskog sporazuma od 27. marta 2002. godine u cilju rješavanja pitanja u vezi sa tumačenjem ili primjenom koja se tiču pitanja sadržanih u navedenom Sporazumu.

S obzirom da pomenuti Sporazum takođe osigurava poštivanje uvjeta postavljenog u Komunique Upravnog odbora Vijeća za implementaciju mira od 21. juna 2001. godine, a prema kojem treba postojati simetrija u suštini u pogledu zaštite koja je zagantovana za sve narode i građane Bosne i Hercegovine;

Naglašavajući potrebu za održavanjem demokratskih izbora u Bosni i Hercegovini i imajući na umu da su ti izbori planirani za 5. oktobar 2002. godine i da su za taj datum IPTF i SEQR obezbijedili logističku podršku

